

mpkslas • menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1972 METAI

SAUSIO MĖNESIO 15 D. / JANUARY 15, 1972

PART TWO NR. 12 (2)

Šiame numery

RYŽTAS TOBULĖJIMUI IR MEISTRISKUMUI.
JAUNIMO KONGRESO STUDIJŲ DIENOS:
KOKIOS JOS TURĖTŲ BŪTI.
LANZA DEL VASTO EILERASČIAI.
TUMO - VAIZGANTO LAISKAI JURGIUI
SAULIUI.
WAGNERIO BAYREUTHE: OPERŲ
FESTIVALIO ĮSPŪDŽIAI.
SIS TAS IS "APEIGYNO" KALBOS.
FIZIOLOGINĖS PSICHOLOGIJOS DAKTARAS.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
MOTERŲ GYVENIMAS.

Ryžtas tobulėjimui ir meistriskumui

Metų pradžioje ar nevertėtų šalia visokių šaunų rezoliucijų ir pasižadėjimų iškelti ryžtą kultūriniam gyvenimui patobulinti. Juk nėra paslaptis, jog kai kada į meistriskumą žiūrima pro pirštus. Pasiteisinama sunkiomis išeivijos sąlygomis, laiko stoka, publikos apatija ir pan. Kai kas net samprotuoja: svarbiau ką nors sugalvoti ir padaryti, negu sielotis dėl to padarymo lygio. Juk stinga kultūrai talkininkų, ir iš tos pačios publikos pritarimo nedeug. Tai kam jaudintis dėl meistriskumo.

Tokie pasiteisinimai ir samprotavimai yra gana svarūs. Natūralu, išeivija niekad nebus tokia, kokia ji buvo prieš penkiolika metų.

O vis dėlto... O vis dėlto, pasakykite, kad ir dabar, kas iš mūsų netrokšta, kad išeivių literatūra, dailė, muzika ir šiaip visokie renginiai kokybiškai nesmuktų, bet tobulėtų. Jau tokia žmogaus dvasinė sąranga — visuo met budėti ties savo ir kitų darbais ir jaudintis, jei galas su galu nesueina. Kiekvienam normaliam individui, nežiūrint sąlygų, rūpi atlikti ką nors geresnio, tobulesnio. Ir jis didžiuliasi, jei jam tai pavyksta. Kai kada užmojai lieka svajonių debesyse, bet ir tai gerai, nes svajonė — tai šviesus langas į tobulėjimą.

Todėl mūsų dabartinėmis sąlygomis šneka apie meistriskumo idealus turi gana tvirtą psichologinį pagrindą. Apie tai turėtų pagalvoti dažnas visuomenės ir kultūros darbuotojas. Ypač naujų metų pradžioje, kai visokios viltys nuskaidrina akiratį, galima ryžtis daug ką patobulinti.

Pirmiausia, reiktų didesnį dėmesį kreipti į spaudos puslapius ir siekti taisyklingesnės, aiškesnės, glaustesnės kalbos. Sakoma, nėra gerų bendradarbių.

Tai tiesa. Bet tie, kurie dar rašo, irgi gali ryžtis palypėti viena pakopa aukščiau. Ypač grožinės literatūros kūrėjams vertėtų susirūpinti savo tekstais ir nesigailinti braukti nereikalingą balastą, kuris kartais menkina jų knygas. Šitoje srityje skubėti ar ką nors rašyti pagal planą neverta. Su geresnėmis knygomis žymiai palengvės ir pats knygų išplatėjimas.

Kas liečia koncertus, parodas ir kitokius kultūrinius užmojus, meistriskumo idealai čia gal net per dažnai pažeidžiami. Ansamblių kartoja nusibodusį repertuarą. Kartais ji atlieka gerai nepasiruošę, nes choristai ar šokėjai neturi laiko lankyti repeticijų. Pasitaiko, kad atlikimas menkai girdimas, nes mikrofona nėra tinkamai sureguliuoti. Slubuoja apšvietimas. Jautresnė klausą režia išderintas pianinas. Tos pačios koncertų programos dažnai yra niekam verti popiergaliai — be jo estetinio apipavidalinimo, su netikslumais, su rašybos klaidomis. O jas be didelio varmo galima būtų atspausdinti tobuliau, įdėti šiek tiek informacijos apie atlikėjus, kompozitorius ar dramaturgą, apie patį kūrinių, jo prasmę, stilių. Tie dalykai suteikia klausytojui ar žiūrovui galimybę giliau pažvelgti į dalyką ir tuo pačiu tobulėti.

Žinoma, visko neišmėšinėsi trumpame rašinyje. Ir nėra reikalo. Meistriskumas yra kiekvienos kūrybos ir kiekvienos kultūrinės veiklos tikslas. Aišku, jis nepasiekiamas be didelio noro ar pasiaukojimo. Žengiant į naujuosius metus, po visų valavimų, dainų ir tostų atsiveria kasdieninė rutina. Įdėjus į ją daugiau kūrybinio ryžto ir entuziazmo kultūrai, rezultatai galėtų būti žymiai gražesni.

Pr. V.

Kokios jos turėtų būti

Jau pereinę metų pavasarį buvo paruoštas pirmasis Jaunimo kongreso studijų dienų programos projektas. Šitas projektas visų pirma buvo išsiuntinėtas jaunimo organizacijų ir bendruomenės atstovams ir netrukus po to paskelbtas spaudoje. Kiekvienam atveju buvo prašoma programą kritiškai įvertinti. Čia ir pateikiame kai kuriuos atsiliepimus į studijų dienų programos projektą. Tikime, kad lietuvių visuomenė bus įdomu su jais susipažinti.

II PLJK Programos komisija

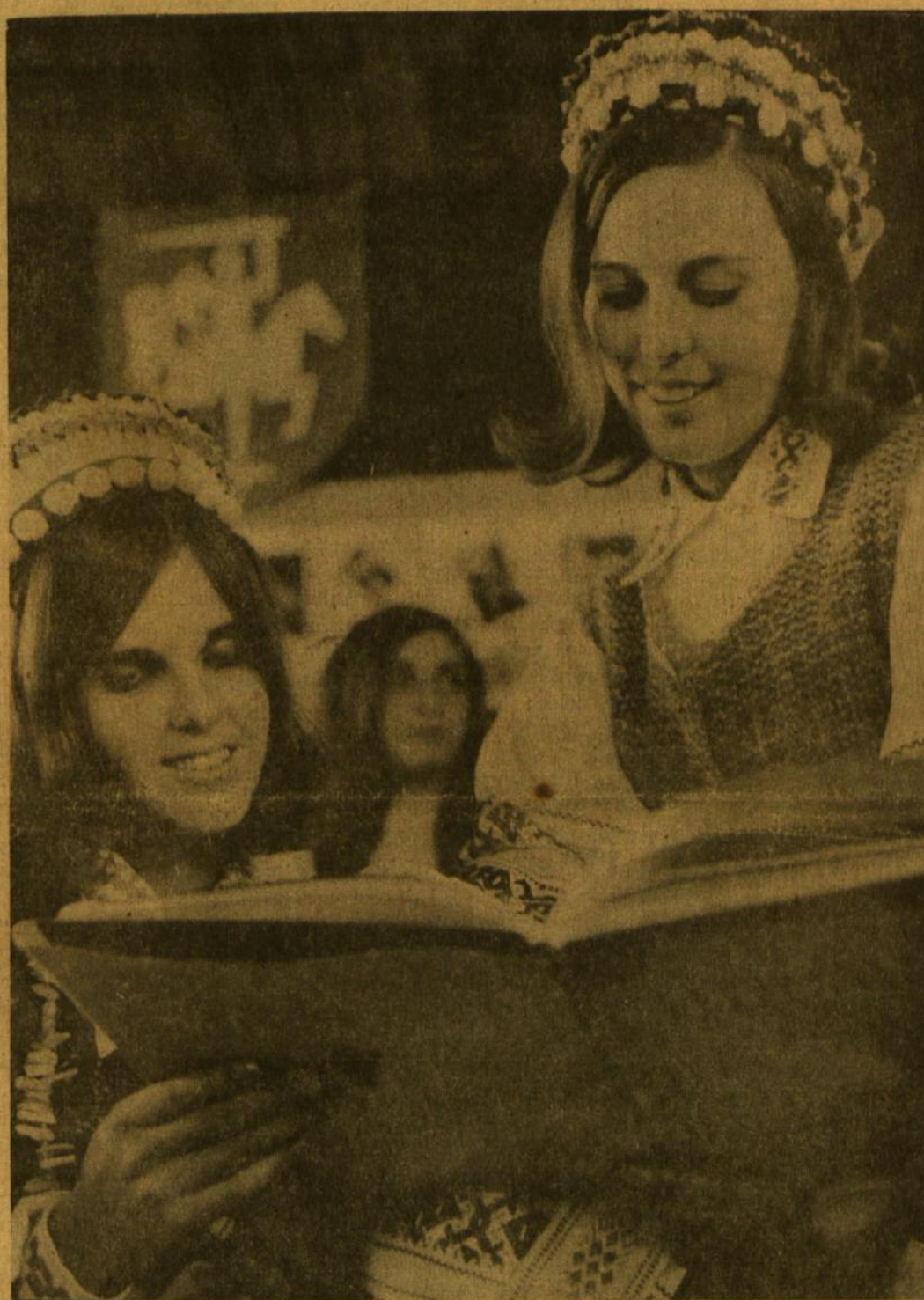
Bent keletą degančių sričių

California, JAV
1971 m. gegužės 10 d.

1. Bendra studijų dienų programos kryptis labai gera. Daug priklausys, kas ir kaip temas pristatys bei vadovaus diskusijoms. Svarbu surasti pajėgius žmones tam tikslui. Taip pat svarbu, kad kalbėtojai ir diskusijų vadovai pajustų dalyvių pajėgumą intelektualiniu ir kalbos mokėjimo atžvilgiu.

2. Temos labai bendros. Jos visos kartu apima labai platų lauką. Kiek turėsime laiko šiom studijų dienom? Einant prie galutinės programos redakcijos, būtina temas smulkiau apibrėžti, jei norime tam tikrų rezultatų. Aišku, reikia palikti laisvės paskaitininkams, moderatoriams, etc. Temas apibrėžiant, reiktų bandyti išryškinti bent keletą degančių sričių, tiek esamų problemų, tiek ir galimybių atžvilgiu: a. Viso pasaulio lietuvių jaunimo apsiųjungimas; b. Gairės ir konkretūs planai ateičiai.

3. Sveikinu, kad taip iš anksto ruošiate studijinę programą. Siūlyčiau pasvarstyti savo komisijoje, ar neapsimokėtų šį rudenį išsiuntinėti bendrai surengtas temas, kad jaunimas visame pasaulyje jas savo ruožtu pastudijuotų ir taip pasiruoštų kongresui. Iš to matyti, kad keletą gerų rezultatų: a. Jaunimas galėtų savo studijų vaisius pateikti kongrese ir tuo pilniau jame dalyvauti; b. Pats studijavimas pateiktų temų jiems labai daug ko duotų, o temos labai vertingos.

Vyresniosios kartos
atstovas

Susitikime Jaunimo kongrese!

Nuotrauka Vytauto Maželio

Jums teks atrinkti

Sao Paulo, Brazilija
1971 m. birželio 3 d.

Jūsų paruoštas studijų dienų programos projektas man labai patinka, labai puikiai sudarytas. Svarbu, kad kalbėtojai pristatytų ne tik teorijas, bet duomenis ir statistiką, aiškius pavyzdžius. Aš pagal atsiųstą programos schemą pridėsiu kelis žodžius.

Okupuota Lietuva — V. Gyvenimo kaita okupuotame krašte.

5. Sovietų Sąjungos lietuviai už Lietuvos ribų ir Lenkijoje.

Lietuvių išeivija — II. Jaunimas ir religija.

1. Religija išeivijoje bažnyčios atnaujinimo metu (lietuvių parapijos lėčiau atsinaujina negu kitos).

2. Sąjūdis už tikėjimo laisvę: Ekumeninė jaunimo pažūra ir veikla.

3. Jaunimas ir lietuviškos parapijos likimas (suprasti: Tikybos pamokos lituanistinėse mokyklose, religinis auklėjimas organizacijose, stovyklose, lietuvių kalbos vartojimas religinių

klausimų svarstymuos, pamaldose.

III. Politinis aktyvumas.

5. Jaunimo politinis sąmoninumas (įskaitant pažūras į Sovietų Sąjungą ir komunizmą aplamai).

V. Santykiai su aplinka.

6. Santykiavimas su kitais pabaltiečiais bei pavergtų tautų nariais išeivijoje.

VI. Lietuviškas švietimas.

1. Švietimas išeivijoje lietuviškai mokančių ir nemokančių tarpe.

6. Jaunimo spauda ir paruošimas skaitytojų ateičiai.

7. Vadovų lavinimas organizacijose ir visuomenėje.

VII. Jauna šeima.

2. Lietuvių jaunųjų šeimose: Lituanistinis lavinimas be mokyklos.

VIII. Organizuotas jaunimas.

1. Santykiai tarp jaunimo organizacijų.

2. PLB sąvoka ir jos reikšmė jaunimui teoriniai ir praktiškai.

3. Bendravimas tarp išeivijos kartų (senosios emigracijos 3-4 kartos jaunimo ir "dypukų" jaunimo).

IX. Įvairių kraštų problemų diskutavimas.

1. Regioninis bendravimas, talka (Australija - Naujoji Zelandija, Kanada - Amerika ar atskiros dalys: rytai, vakarai ir t. t., šiaurinė Pietų Amerika; Kolumbija - Venecuela, pietinė Pietų Amerika: Brazilija - Urugvajus - Amerika ir Europa).

2. Lietuvių jaunimo pažūros įvairiose kraštuose.

3. Organizacinės ir švietimo problemos.

Kaip matai, čia prirašiau daug dalykų. Pats pastebėjau, kad visi yra "problematiniai", diskutiniai, žiūrį į ateitį. Manau, kad tų sumanymų gali būti labai daug. Jums teks juos atrinkti. Aš nesiūlau tokių temų, kurios aną kartą tikrai sukėlė dulkę: "Bendravimas su kraštu" ir "Jaunimo įtraukimas į vyresniųjų draugijas". Rašydamas šias mintis, galvojau ir apie tuos, kurie Jaunimo kongrese dalyvaus iš Pietų Amerikos ir Europos — man šiek tiek pažįstamus — kas jiems būtų naudinga ir kaip jie galėtų prisidėti. Kiek tai liečia kalbėtojus, atsiminkite, kad silpnas kalbėtojas gali paruošti gerą santrauką ir vartoti daug brėžinių ir iliustracijų. Tad galima

įtraukti ir tuos, kurie normaliai dėl iškalbos nebūtų kviečiami.

Jaunesniosios kartos
atstovas

Kad bendravimas išsiugdytų vadų

Buenos Aires, Argentina
1971 m. liepos 25 d.

Gavome jūsų studijų dienų programos projektą. Jį pirmą perskaitėme Jaunimo komiteto posėdyje, o vėliau, susirinkus aktyviesiems veikėjams, smulkiau išanalizavome.

Manome, kad projekte mažai kas galima pakelsti, nes jame įrašytos visos svarbiausios temos, kurias turėtume aptarti. Mes, Lotynų Amerikos lietuvių jaunimas, tik norime nurodyti, kurios temos mums yra įdomiausios ir svarbiausios:

1. Supažindinimas mūsų jaunimo su lietuvių kultūrinio gyvenimu USA ir Europoje. Nauja Lotynų Amerikos lietuvių karta nėra mačiusi gyvo kultūrinio veikimo. Mums patiems sunku veikti, nes beveik visi esame Argentinoje gimę. Daug iš mūsų esame jau "trečioji karta" ar mišrių šeimų vaikai, ar dėl ekonominių priežasčių mažai bendravę su veiklesnėmis lietuvių kolonijomis Pietų Amerikoje.

2. Supažindinimas su lietuvių organizacijomis, veikiančiomis Šiaurės Amerikoje ir Europoje. Norėtume žinoti jų tikslus ir kaip jos tarp savęs ir su panašiomis kitatautėmis organizacijomis bendrauja.

3. Norėtume, kad mūsų jaunimas suprastų, jog būti lietuviu neužtenka mokėti kelis lietuviškus žodžius ar nueiti kelis kartus metuose į lietuviškus parengimus. Lietuviybė yra gyvas reiškinys: kultūra, menas, politika.

4. Norėtume, kad bendravimas su kitais II PLJK dalyviais mums išugdytų vadų, kurių mums taip trūksta. Suprantame, kad toks dalykas per vieną ar dvi savaites nepasidaro, bet esame tikri, kad net ir trumpo bendravimo vaisiai netrukus pasirodo, kaip tai įvyko po I PLJK ir Lotynų Amerikos suvažiavimo.

Argentinos II PLJK
komitetas

Paminklai ir pasirodymas kitiems

Connecticut, JAV
1971 m. rugpjūčio 7 d.

Studijų dienų programa daro gerą įspūdį. Prie kultūros skyriaus siūlyčiau trečią dalį "C", kurią neformaliai pavadinau "Išeivijos kultūriniai prioritetai". Šį klausimą aš apibūdinau (Nukelta į 2 psl.)

KOKIOS TURĖTŲ BŪTI JAUNIMO KONGRESO STUDIJŲ DIENOS

(Atkelta iš 2 pusl.)

finiai niuansai ir įtaka — ar lietuviai yra viena tauta pasaulio lyje, ar jie vystosi į atskiras įvairių kraštų gentis? Kaip galima mažinti šią diferenciaciją ir stiprinti vieno lietuvio (svetur, Lietuvoje, Sibire ir t. t.) sąvoką ir bruožus?

6. Lietuvių kalba ir raštas: Vienintelis ryšio išlaikymo kelias. Gryžome į vargo mokyklas ir knygnešių amžių. Kaip išlaikyti ir ugdyti raštingą jaunimą?

7. Idealai ir vertybės: Ar jie dar turi prasmės modernioje visuomenėje ir pasaulyje? Kokios dorybės vertos pastangų? Kokios yra atgyvenę? Kokios pastabos idealių, vertybių, etikos ir moralės atžvilgiais gali būti daromos lietuvių visuomenei, jos veikėjams ir spaudai?

8. Valstybės ir vyriausybės II - PLJK atstovaujamojo krašto tuose: Kur jos veda tautą, kokie jų sunkumai? Kaip jos atstovauja piliečiams ir kiek piliečiai jomis pasitiki?

Vyresniosios kartos atstovai

Lituanistinio švietimo naujienos

Toronto, Kanada
1971 m. rugpjūčio mėn.

Sveikinu už švietimo reikalų įtraukimą į Jaunimo kongreso studijų dienų programą. Taip pat noriu pranešti, kad yra gauti pageidavimai iš kelių kraštų, ypač iš Pietų Amerikos, (Nukelta į 5 pusl.)

LANZA DEL VASTO

TAS, KURIS SAKO, VIESPATIE, VIESPATIE

Omnes qui dicunt Domine, Domine,
non intrabunt in regnum caelorum

(MATH. VIII.21)

Kokius kelius pasirinko išsiskindėjanti gamta
Mane nuvesti toli nuo savęs paties ir toli nuo Tavo,
Viespatie, Viespatie? Triukšmingų vandenų sodais,
Kur ramus vėjelis linguoja neryškius medžius,
Kurį šakų nepalieka joks paukštis, mano siela seka.

Deja, maloni klaida, kurioje žmogus susuko savo lizdą,
Kurį audžia šių augalų ir daiktų užuolaida,
Daiktų ir aimanų, ir įteikia savo saulėtą
Blizgesį ir dangiškąjį žydų neapibrėžtai tuštumai,
Moterims — jų paslaptį ir rožėms — jų kvapą.

Kodėl, jeigu šis gražus pasaulis yra judas mešas,
Labiau nei tobulas žvaigždžių ir skaičių spiečius,
Mane paskatinai mylėti tai, kas ieškoma, klaidžioja ir skęsta,
Ir negaliu svajoti, išėjęs iš to šešėlio,
Tokio nuostabaus atbudimo, verto panašaus sapno?

Kodėl šis šiltas molis, į kurį mano siela įkrito,
Alpinančio bado prakiurdinta, apginkluota akimis ir dantimis,
Pilna gašlių sūkurių ir švininių nūstėrimų,
Paskatino džiaugtis siela, išpajiniojusią į juos,
Ir susmunka kaip vilnis, ir krisdama dainuoja?

Kodėl, Viespatie, sukūrei moterį, kodėl jos kūnas
Sugebėjo gundyti mano sielą, kodėl panorai, kad ji
Būtų švelni ir jautri alsavimui kaip fleita,
Ir mano siela priliptų prie tų blakstienų, prie užraizg
Garbanos ir persiduotų už tą mirtiną pagražą?

Jeigu tai, ką man gražino jos liūdno, pernelyg mylimos akys,
Jeigu drumstas gailės jos trapias kūno
Yra apgaulė, kurią gerai žinau, kodėl, matydamas
Senį šėtoną darant tą apgaule, taip tobulai moku
Gražų meną numesti į tuos spąstus?

Kodėl, mane apdovanojęs skambiais rimais
Ir mokėjimu taip gražiai išsakyti mano atgailojimus
Ir mano tikrus nusivylimus, kad netgi man atrodo melagingi,
Ir kai aš taip šaukiu, aš jaučiuos
Laimingas, būdamas toks silpnas ir galįs išverkti savo opą?

Akl Gera yra šviesa mano nusidėjusiom akim.
Mano sąžinės graužimai prarado visą savo įspėjimą galią.
O mano mylimiausias Dieve, tavo kūrinijai taip branginui
Kas pasuks į Tave mano trumpalaikį gyvenimą
Deja, turiu per daug laimės, Viespatie, kad būčiau šventuoju.

VITRAZAS

Mes pamatysime sudegant būtybę ir išvaizdą,
Panašiai kaip jų apglėbimas dega šioje apskritoje rožėje,
Kai mirė ir vėl įvilkti į mūsų nemirtingus kūnus,
Mes vėl kopsime balti, kaip kunigas prie altoriaus,
Šio pasaulio pakopom.

Prancūzų poetas Lanza del Vasto. Portretas tapytas dail. Costetti

Kai mūsų nutekinti kūnai, mūsų stikliniai kūnai,
Sužeisti dangaus žėrėjimo aštraus,
Pakeis spalvą, kuri mūsų sielą užtvindo,
Kai mes pamatysime skritulyje sustingusį gyvenimą,
Ir medžiaga iš pačios savės išėjusia,
Ir žemę palengvėjusia,
Kaip kad ostijos persišviečiančia duona;

Kai tuštuma prisipildys teltais ir sparnais,
Kai išnarpliosime kregždės skrydį,
Kai mes atmintinai žinosime jūrą, marmuro žodį,
Ir kokie ilgi prisiminimai įtikina medžius
Neryžtingom šakom nešti iki galo
I nejaunų dangų savo išikimus žiedus,

Kai mes žinosime, kodėl šventieji auga stovėdami
Pagal javų įstatymą ir lėlių stiebą,
Ir tai kas jungia

Pamišusias mergeles jų pamišimo tinklais,
Kai nušvis visas panašumas,
Kaip lietaus spinduliuose įkalinta šviesa,
Kaip nakčia apsinuoginanči žvaigždė.

Kai mes pažinsime katę, gyvatę ir iberą,
Kaip gilių uolos apmasto savo rubinus,
Ko ieško paršas savo snukio aukščiui,
Ir kokią dieną sraigė sukuria savo seilėms;
Kai išsiskirs, toliuose balandžiai,
Nuo paskutinio dangaus spiralės, kūgiai,
Trys trikampiai, vienas kubas ir du dodekagonai,
Kad kristų ir švelniom muzikom išsibarstytų,

Kai visi mūsų sen ir ten žingsniai ir jų kelias
Už mūsų užmiršimo nugaros švinu suvirintas,
Staiga iškilis mūsų akyse su visais
Mūsų liūdesiais, visais norais, visom prarastom
Abejonėm ir visų mūsų veiksmų virtine;
Kai žinosime, kodėl mūsų likimas
Buvo nukirstas kito, ar jį kerta;
Iš kur ateina vynas, pradžiuginas mūsų taures,
Puotos triukšme nepastebėtas stebuklas;
Kai jungas, lenkias mūsų sprandą,
Kai klaida, kuri toli mus nuveda,
Kai viena po kitos išgyventos nelaimės,
Dobilu prasiiveria ir susipina,
Kai atsiskleidžia mūsų praeitis,
Šviesulingu nuo skausmo ir išsiuvinėta negandais,
Nors nesuikauptas juokas viduje juos sunaikintu,

Kai mūsų siela žinos, kaip šis vitražas žino,
Kodėl amžinybė sukasi, naudojama žvaigždės,
Kodėl Dievas, betvinstas iš savo tobulos formos,
Sukūrė šį pasaulį ir norėjo mūsų pralaimėjimo.

MOTERIS

Moterie, tavo dantys vėjas malonus,
Jūra priartėja ir gyvena tavo balkstienose.
Moterie, tavo kūnas iš debesies ir akmens,
Nešioja gyvybę ir savo medį viduryje,
Ir naktis dainuoja tavo gyslų šakose
Kūno ženklus, tavo paplūdimių užmiršime,
Jo baltys mūsų šauksmas ir mūsų vargai
Yra palikę savo kriauklės.

NIEKAD NEGALVOK!

Niekad negalvok: Tai gerai! To jis buvo vertas.
Niekad negalvok: Tai gerai! To jis buvo vertas.
Niekad negalvok: Jų per daug, argi galima visiem pagelbėti?
Niekad negalvok: Tai manęs neliečia.
Bet, dukart pagalvok, tu, kuris yra visas kūnas ir visas kančia.
Kaltasis dvigubai nelaimingas:
Tarp tiekos kitų, pagonok tą, kuris tau pasiekiamas —
Kuris nesigudžia tuo, ką kiti kenčia,
Nes jis kenčia vien savo paties kančias,
Nes tėra tik viena kančia ir tu tegali ją palengvinti tik jame pačiame.
O mirtingasis, žinok, kiekviena kančia tave paliečia.

Išvertė P. Gaučys

Markizas Lanza del Vasto, prancūzų poetas, kilęs iš Sicilijos vienos Europoje tauriausios šeimų. Reiškiasi kaip muzikas, tapytojas, skulptorius, grafikas ir filosofas. Savo gyvenimo būdu ir raštais primena italų Renesanso personažą. Literatūros kritikai jį laiko priklausanti rasei žmonių, kurių jau neberandama mūsų žemėje, nes jis yra žmogus, menininkas, apaštalas ir filosofas, kurių negalima atskirti viena nuo kito.

P. G.

Tumo-Vaižganto laišakai Jurgiui Šauliui

VINCAS MACIONAS

Zemiau spausdinamieji Tumo laišakai (1921 - 1928) imti iš mūsų visuomenininko ir diplomato dr. Jurgio Šaulio (1879 - 1948) rankraščinio archyvo, esančio Pensilvanijos universiteto bibliotekoje. Anksčiau juodu vargu ar bus susirašinėję, nes tokių laiškų archyve nėra, o J. Šaulys savo gausią korespondenciją labai rūpestingai saugojo ir išlaikė. Aišku, pasipažinę ar bent žinoję vienas apie kitą jie buvo jau anksčiau. Ne tiek jau daug buvo anais laikais iškilusių lietuvių veikėjų. Šaulys dargi buvo davęs 1900 - 1901 m. kelias korespondencijas Tumo redaguotam "Tėvynės Sargui".

1921.VII.22 d. rašytame laiške Tumas kvietė Šaulį bendradarbiauti "Mūsų Senovėje". Buvo tai, kaip antraštiniame lape nurodyta, "neperiodinis žurnalas Lietuvos istorijos medžiagai rinkti". Jis buvo 1921 m. įsteigtas daugiausia vyresniosios kartos veikėjų būrelis, sukviesto Povilo Matulionio ir Jono Jablonskio iniciatyva. Redaktoriu buvo išrinktas Tumas, o redaktorių komisijon pakvietė Kazimieras Būga, Augustinas Janulaitis ir Petras Klimas. Švietimo ministerijos Knugų leidimo komisija, kurioje tada sekretoriavo V. Krėvė, skyrė lėšų, ir žurnalas ėjo kaip švietimo ministerijos leidinys. 1921 - 1922 m. išėjo keturios žurnalo knygos, kurių pastaroji buvo dviguba (Nr. 4-5). Po keliolikos metų "Mūsų Senovė", jau kaip V. D. Universiteto bibliotekos leidinį, atgaivino Vaclovas Biržiška ir išleido 5 knygas (1937 - 1940). Šaulys "Mūsų Senovė" (Nr. 4-5, 1922) davė S. Daur-

kanto motinos ir kun. B. Mažonavičės antkapių įrašus, 1760 V. 7 liet. priesaikos tekstą ir kiek žinių apie kun. St. Vaidilą, Valančiaus spaudai parengtų veikalų perrašinėtoją.

Savo laiške Tumas kreipiasi į Šaulį "Po-

Dr. J. Šaulys

ne Atstovai". Mat, Šaulys tuo metu (1921.II.1-1923.X.22) buvo Lietuvos pasiuntinybės Romoje chargé d'affaires. Romoje tada gyveno ir laiške minimasis Staneika (dailininkas Adalbertas Staneika, 1885 - 1962, miręs Philadelphia priemiestyje, Wyncote), 1921.III.25 paskirtas Lietuvos pasiuntinybės spaudos attaché, XII.1 pasiuntinybės sekretorium.

Garbės kanauninko titulą Tumas, jo paties žodžiu tariant, laimėjęs už Vytauto bažnyčios atgaivinimą, literatūros darbus ir kt. Vysk. P. Karevičiaus lotyniškame 1921.IV.22. rašte (išsp. A. Merklio knygoje "Juozas Tumas Vaižgantas", 1934, p. 308) šalia anų Tumo laiške suminėtu jų nuopelnų dar pažymima jo kunigiško gyvenimo dora ir socialinis darbas nukentėjusių nuo karo naudai. Apie savo naują titulą Tumas būdingu atviru vaižgantišku stilium užsiminė laiške Šauliui: "Negaliu veidmainiškai sakyti, būk man vis tasia, buvę ne buvę: titulas, tiesa, mane suvaržė, bet ir daugeliui priešgynų lūpas sučiaupė". O tokių priešgynų tiesios kalbos ir nesilankstąs veiklus visuomenininkas Tumas turėjo tiek ir tiek: vieniems jis dar XIX amž. užkliuvo savo karšta lietuviška (tada kai kieno vadinama litvomaniška) veikla, kiti jau tėsę įgelti jo aštrios publicisto plunksnos, treči vėl kabinos prie tariamų teologijos nuokrypų jo pamoksluose ir t. t. Kad jį titulas kiek suvaržė, rašė Tumas ir savo senam bičiuliui ir spaudos draudimo laikų bendradarbiui kun. (vėliau taip pat garb. kan.) Kazimierui Pakalniškiui, buvusiam "Zemaičių ir Lietuvos Apžvalgos" redaktoriui: "Iš pradžių man tai lyg ir patiko, bet dabar darosi labai neįauku, lyg kas būtų mane atitvėręs nuo minios, su kuria aš taip mokėjau demokratiškai sugyventi. Aš manau, kad titulas tebus man pačiam, o čia tie patys draugai ir bendradarbiai ima honoruoti ir lenktis. Ir man neįauku, nebegalėsiu būti neprinuždiuonny veselčiom [nevaržomu linksmuoliu], kad neimtu "kanauninko" padvytyti. Pirma turėjau savo, Tumo, stilių ir buvau visai natūralus. Dabar varžysiuos, Ir man, rodos, bus mažiau iš to naudos" (A. Merklio, p. 309).

J. Tumas-Vaižgantas

1924. X. 25 d. laiške Tumas rašo, norėjęs atvykti Klaipėdon skaityti paskaitos apie Kudirką, ir pyko, kad negavo pakvietimo iš Stikloriaus (beje, Tumas rašė taip, kaip ir yra tariama: Stiklorius; betgi Klaipėdos krašte toji pavardė iš seno oficialiai buvo rašoma Stiklorius, kadangi vokiečiai neturi kietojo l). Tai buvo žymus Mažosios Lietuvos veikėjas Jokūbas Stiklorius, 1922 m. drauge su kitais įsteigęs "Aukuro" draugiją, rengusią Klaipėdos lietuvių visuomenei įvairias paskaitas. Dėl ano neatsiusto pakvietimo, atrodo, tebuta paprasto nesusižinojimo. Mat, Tumas, kaip pats rašo savo laiške, savaitę prieš paskaitos datą praleido Zemaičius "mokslu ir paskaitų reikalais", tad tuo metu nebuvo pasiekiamas Kaune. Jo paskaita ne tik buvo numatyta, bet ir iš anksto paskelbta "Klaipėdos Žiniuose" (1924.X.

21., Nr. 218), kur buvo išspausdinta tokia kronikos žinutė: "Universiteto profesorų paskaitų ciklą šios žiemos sezonui vėl ruošia 'Aukuras', draugija tautos kultūrai kelti. [...] Ateinančių penktadienį spalio 24 d. skaitys rašytojas docentas Tumas Vaižgantas apie d-rą Vincą Kudirką. Š. m. lapkričio mėn. sukaks 25 metai, kaip Kudirka yra miręs. Gerb. prelegentas, kuris buvo artimas Kudirkos draugas, žada papasakoti daug įdomaus apie patį Kudirką ir lietuvių tautinio atgimimo laiką. Paskaita įvyks Konservatorijos salėje (Palangos g. 33) 8 val. vakaro. Įėjimas 'Aukuro' nariams nemokamas, moksleiviams 50 c., o šlaip svečiams 2 litu."

Paskaitai neįvykus, "Klaipėdos Žinių" priede (1924. XI. 2., Nr. 229) buvo įdėta pašaipi korespondento B. žinutė: "Vieša prie uždarytų durų paskaita. Klaipėdos 'Aukuras' draugija tautinei kultūrai kelti, lapkričio [spaudos klaida, turėjo būti: spalio] 24 d. š. m. turėjo viešą paskaitą prie uždarytų durų. Skaitytojas p. Tumas Vaižgantas apie d-rą Vincą Kudirką. Visi, kurie turėjo bent 5 min. pasivėluoti, rado paskaitos duris uždarytas. O tie, kurie negalėjo paskaiton atvykti, apie ją laikraščiuose neišgirdo, nes, matyti, ir laikraštinkai nespėjo iki durų užrakinimo atskubėti. O pats 'Aukuras' visai apie ją nutylėjo."

Tos pačios dienos pagrindiniame "Klaipėdos Žinių" numeryje buvo duotas dalyko paaiškinimas: "Atitaisymas. Dėl skelbtosios rašytojo Tumo Vaižganto paskaitos, turėjusios įvykti ir skelbtos spalio 24 d., 'Aukuro' draugija prašo pranešti, kad paskaita visai negalėjo įvykti, kadangi prelegentui tuo tarpu nesant Kaune, nebuvo galima su juo susižinoti. Tokiu būdu mūsų korespondentas, kurio pastaba 'vieša paskaita prie uždarytų durų' įdėta šios dienos priede, bus pats pro atviras duris prasiliužęs."

Netrukus, XI. 16 d., Kudirkos mirties 25-mečio proga Klaipėdoje buvo surengti net rys minėjimai: gimnazijoje, kariuomenės įguloje ir Lietuvių klube. Pastarasis buvo pagrindinis, ir jame kalbėjo Pranas Mašiotas, Martynas (Nukelta į 4 pusl.)

Wagnerio Bayreuthas

Jo operų festivalio išpūdžiai

Antrasis po Salzburgo muzikos festivalio Europoje, tur būt, labiausiai pasižymėjęs bus Bayreutho, vyksta tuo pačiu laiku — liepos ir rugpjūčio mėnesiais Vokietijoje. Tarp šitų muzikos festivalių skirtumas tikrai toks, kad Salzburge yra grojama visų laikotarpių ir įvairių rūšių muzika, o Bayreutho visas festivalis yra susikcentravęs vien Richardo Wagnerio operose. Bayreuthas yra tikras Wagnerio miestas, čia jis praleido savo gyvenimo paskutiniuosius metus ir čia jis yra palaidotas. Net gatvių pavadinimai turi ką nors bendro, jei ne su juo ir jo giminėmis, tai bent su jo kūriniais pavadinimais. Čia yra Richard Wagner Strasse, žmonos — Cosima Wagner Str., sūnaus Siegfried Wagner Str., anūko Wieland Wagner Str., yra Wagner Alle, yra Taanhaeuser Str., yra Siegfried Stre, Tristan ir Isolde Str., etc.

Ypatingoji Wagnerio operoms salė

Wagnerio operų spektakliai vyksta specialiai jam pastatytose salėse — Festspielhaus. Kompozitorius Wagneris pasirinko Bayreuthą savo operos festivaliams dėl dviejų priežasčių. Pirmoji — jis visą laiką buvo nepatenkinamas Muencheno, Weimaro, Paryžiaus operų salėmis, kuriose buvo statomos jo operos. Kompozitoriui nepatiko ir itališko stiliaus, pasagos formos salės, kurios ratu turi kelių aukštų balkonus. Tokio stiliaus salėje dėmesio centru nebuvo scenoje vykstantis operos spektaklis, bet priešais sėdintys žiūrovai, spoksantys vieni į kitus. Wagneriui taip pat nepatiko, kad priekyje scenos matyti orkestro muzikantai ir dirigentas su mostaguojančiomis rankomis. Jo manymu, tai irgi atitraukia žiūrovo dėmesį nuo vykstančio operos spektaklio. Antroji priežastis — jis norėjo, kad po teatro grindimis būtų gryna germaniška žemė, ant kurios niekada nebūtų buvus pastatyta romėnų kofa. Buvo manoma, kad romėnai Bayreutho niekada nebuvo pasiekę, todėl čia ir turėjo

SAULĖ JAUTOKAITĖ

būti ta grynoji germaniškoji žemė.

Wagnerio Festspielhaus buvo finansuotas viso pasaulio jo gerbėjų, įskaitant ir Bavarijos karalių Liudviką II. Pirmasis Wagnerio festivalis ten buvo atidarytas 1876 metais. Šioje salėje Wagneris neleidė išpildyti jokios kitos muzikos, kaip tik savo operas ir Beethoveno. Ši specialiai Wagneriui pastatyta salė — Festspielhaus atitinka visiems jo reikalavimams. Ji stovi gražioje vietoje, parke, ant kalniuko, Bayreutho miestelio šiaurės pakraštyje. Iš lauko salė atrodo labai paprastas, raudonų plytų pastatas. Pastato vidus taip pat labai kuklus, be jokių įmantrių ornamentų. Nedidelė salė, talpinanti tik 1800 žiūrovų, senos formos yra visa iš medžio, klasikinio stiliaus, šonuose nėra ložių, bet tik graikiškos - korintiškos kolonos, gale yra trijų aukštų ložės. Pagrindinė spalva yra pilka. Medinės sėdynės. Ji tokia pat tebestovi, kokią pat Wagneris dirgavo savo paskutinę operą "Parsifal". Net tos pačios lempos tebėra, tik Wagnerio laikais jos buvo dujinės, o šiandien uždegamos elektra.

Labai įdomus yra orkestro paslėpimas, panašus į sraigės kiaušį. Nuo scenos link salės eina vienas gaudytas uždengimas į apačią, o nuo salės link scenos eina kitas uždengimas virš pirmojo uždengimo taip, kad, žiūrint nuo scenos, yra plyšys, pro kurį solistai gali matyti dirigentą ir girdėti orkestrą. Nematomas orkestas ir dirigentas tikrai neatitraukia žiūrovo dėmesio nuo muzikos. Ypač užgesinus šviesas, tamsoje salėje girdimas 200 orkestro narių grojimas sukuria išpūdingą ir paslaptinę nuotaiką. Šita salė turi tokią puikią akustiką, kad bijoma patalpas bent kiek remontuoti ar bent ką kiek nors pakeisti, kad nebūtų pakenkta tobulai akustikai.

Testinumo ir palaikų pagarbų išsaugojimas

Pats kompozitorius Wagneris šiem Bayreutho festivaliams vadovavo iki pat savo mirties (1883). Jam mirus, vadovavimą perėmė jo žmona Cosima su sūnumi Siegfriedu. Po juodviečių mirties (abu mirė 1930 m.) Siegfriedo žmona — Winifred. Per karą teatras buvo uždarytas. Po karo festivaliais rūpinosi kompozitoriaus anūakai, broliai Wieland (1966 miręs) ir Wolfgang, 1951 m. vėl atidarydami operų festivalį su Beethoveno devintąja simfonija.

Wagnerio anūakai, broliai Wieland ir Wolfgang, išgarsėję savo skirtingais Wagnerio operų pastatymais, iš realizmo perėjo į abstraktizmą. Vietoj realistinių dekoracijų, juodu pasitenkino šviesomis. Šiam savo užsimojimui

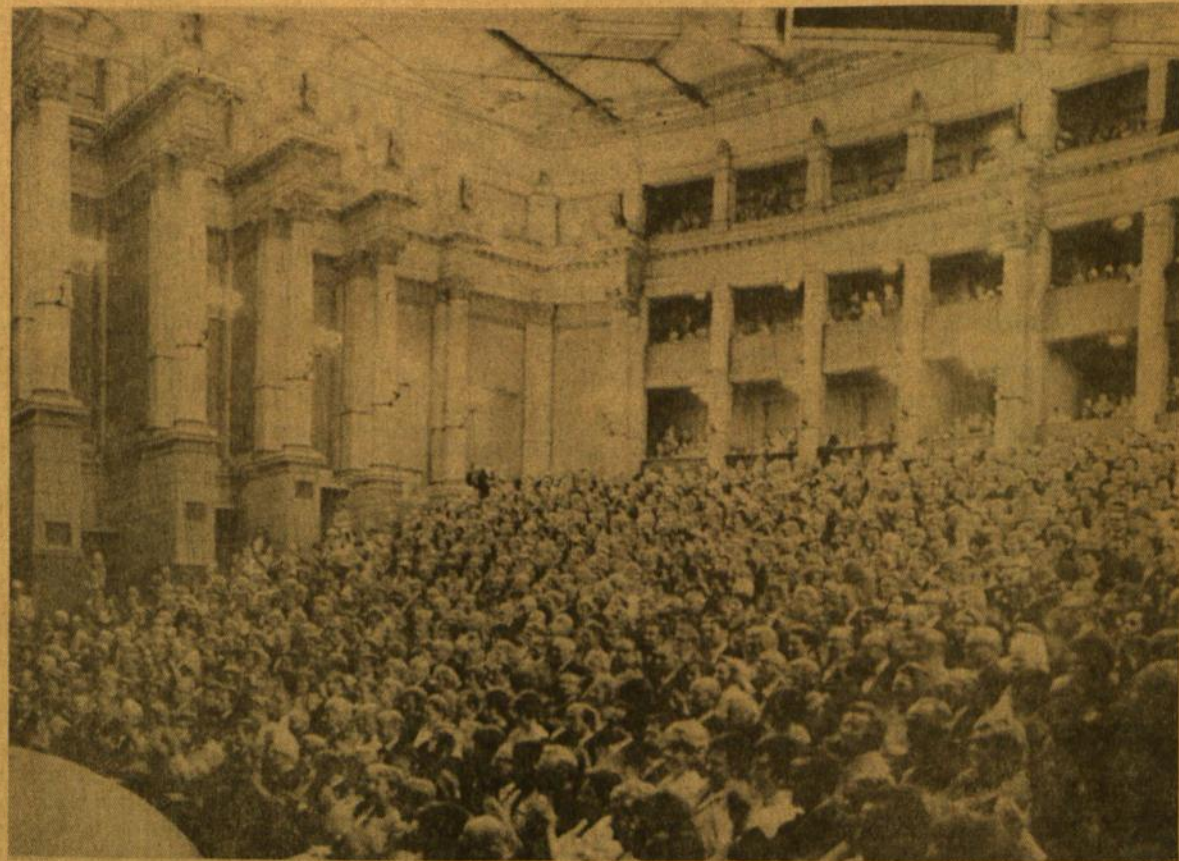
R. Wagnerio operos "Valkyrijos" scena Bayreutho teatre

ivykdyti jie persitvarkė sceną, pasidarydami didelę iškeltą apvalią platformą arba diską, kurią galima visai išlankstyti. Ant šitos iškeltos diskos ir vyksta operos veiksmas. Aplinkui yra tamsu — juoda, o fone šviesomis suteikia ma veiksmui pritaikyta nuotaka. Šitoks suabstraktintas būdas statyti Wagnerio operas paplito po viso pasaulio operas, gal tik to iškeltos diskos atsisakant.

Kone stebuklingi netikėtumai Bayreutho festivalio scenoje

Salzburgas mus nustebino savo milžiniška scena, o Bay-

reuthas — savo sceniniais netikėtumais. Pirmąją operą teko matyti "Das Rheingold". Kaip žinome, šita opera neturi veiksmų, bet be pertraukos viena po kitos einančias keturias scenas. Pirmą kartą sceną keičiant, buvo išpūdis, lyg prieš akis kažkas vaidintųsi. Ir po antrosios scenos, ir po trečiosios — tas pat. Tai buvo nesitiktas ir nematytas scenos stebuklas, kur vaizdas susitraukia kone į vieną mažą tašką, ir vėl iš to taško išsiplečia į kitą sceną. Tikrai filmoje arba televizijoje yra tekę matyti tokių sceninių netikėtumų. Nemažiau buvo išpūdinga, kai paskutinėje "Das Rheingold" scenoje Erda kyla iš žemės su didelėmis "ceremonijomis". Nepaprastai gražiai apšviestoje scenoje, viduryje jos išlenda Erda ir, išdavinusi išpūdimą "Weiche, Wotan, weiche", vėl sugrįžta į žemę. Pasirodo, kad turint gerą vaizduotę ir negailint darbo, galima ir scenoje ikūnyti visokių netikėtumų. Labai įdomu buvo palyginti Bayreutho "Rheingold" pastatymą su šiemet matyta ta pačia opera Chicago Lyric scenoje. Lyric Operos pastatymas irgi buvo geras ir įdomus. Net su trimis tais pačiais solistais, matytais Bayreutho:

Richardo Wagnerio operų spektakliams specialus teatras Bayreutho, Bavarijoje, Vokietijoje.

kai "Walkure" operoje Sigmundas pradeda dainuoti apie pavasarį "...siehe, der Lenz lacht in den Saal!", jis pats yra ant iškeltos diskos, aplink diską yra tamsu, o fone yra ištemptas tinklas, apkabinėtas lapais. Staiga apšviestus tinklą įvairiomis žaliomis spalvomis, atrodo, jog visas miškas sujudėjo, sušlamėjo, atgijo. Šitokia scenos dekoracija žiūrovui suteikia gražų vaizdą ir sukuria pavasario nuotaiką.

Kai operai reikia skirti 6 valandas

Į Wagnerio operos spektaklį žiūrovai iškeliauja beveik kaip į geros dienos darbą, pradedant 4 val. p. p. ir baigiant 10 val. v. Pertraukos tęsiasi vieną valandą, per kurias galima eiti pavalgyti į tris skirtingas vietas: yra restoranai lauke po lietsargiais, yra "cafeteria" po stogu ir yra užkandinė. Pavalgius dar yra užkandinė lauke po lietsargiais, yra Festspielhaus salės durys pertraukų metu yra užrakintos. Visi eina į lauką, kur apie visą pastatą yra daug vietos pasivaikščiojimui. Galima specialiai nemely nusipirkti ir suvenyrų, daugiausia Wagnerio operų įvairių scenų paveikslėlių. Yra ir knygų, pašto ženklų. Ten pat yra ir paš-

tas, kuriame užspaudžia antspaudą, kaip įrodymą, kad tikrai ten buvai. Galima dar paėjėti Wagner Allee, kur yra Wagnerio biustas, užkeltas ant aukšto pjedestalo, apsuptas gėlių darželiais. Šis Wagnerio paminklas įdomus tuo, kad ant jo visiškai nėra jokio užrašo, nei vardo, nei datos. Pats Wagneris yra palaidotas miesto centro parke. Šio parko dalis yra privati Wagnerių nuosavybė, kur dar tebestovi Richardo Wagnerio žmona Winifred, anūakai ir proanūakai. Kapas, kuriame yra palaidotas R. Wagneris su žmona Cosima yra prieinama iš viešosios parko pusės. Ant medžio yra pakabintas užrašas, nurodantis kapą. Kapas yra aptvertas metaline tvorele, po medžiais, apsodintas gėlėmis. Ant kapo nėra jokio paminklo, jokio užrašo, jokio ženklo, tikrai iš gėlių formos galima suprasti, kad tai yra kapas. Aplankius šį kapą, palieka savotiškai keistas išpūdis.

Penkiolika minučių prieš pasibaigiant pertraukai, muzikantai, sulipę ant fasadinių durų balkono, sukviečia atgal žiūrovus į salę užtrimituodami vieną motyvą iš to vakaro operos, ir toliau tęsiamas spektaklis. Į Bayreuthą suvažiuoja solistai, Wagnerio spe-

cialistai iš įvairių kraštų, todėl ir solistų sąstatas yra tarptautinis. Nors čia solistai yra mažiausiai apmokami kaip kitur, tačiau visi į jį veržiasi vien dėl prestižo. Kaip solistai yra suvažiuavę iš įvairių kraštų išpildyti šias Wagnerio operas, taip ir publika yra suplaukusi iš įvairių kraštų tu operų išgirsti ir pamatyti. Tarp žiūrovų teko girdėti kalbančių prancūziškai, itališkai, švediškai, japoniškai, angliškai, žinoma, ir lietuviškai. Bet netiesa, kaip buvo tekę skaityti, kad dauguma ten publikos yra amerikiečiai. Niekio panašaus, dauguma yra kalbančių vokiškai. Amerikėnų yra tikrai lašelis didžiuliam vandenyne.

Publikai mirtinai nutilus

Kalbant apie Europos festivalius, taip pat reikia kalbėti ir apie jų publiką, nes ji yra nemažesnis fenomenas, kaip ir pačių operų pastatymai. Būti europietiškoje, ypatingai germanų ir anglosaksų, operos publikoje yra vienas malonumas. Labiausiai tebi-na tos publikos drausmingumas, tvarkingumas ir tylumas. Publika yra tokia rami, vykstant spektakliui, kad reikia net apsidairyti, ar ji tebėra salėje. Operos spek-

(Nukelta į 5 pusl.)

Tumo-Vaižganto laišškai Jurgiui Šauliui

(Atkelta iš 3 pusl.)

Jankus ir Juozas Gabrys. Pats Tumas tą pačią dieną kalbėjo apie Kudirką Kauno valstybės teatre šaulių surengtame minėjime.

Tumas turėjo reikalą ir pas Šauli, kuris tada gyveno Klaipėdoje, čia redaguodamas "Klaipėdos žinias". Jis norėjo iš Šaulio gausaus korespondencijos archyvo pasiskolinti G. Petkevičaitės-Bitės ir J. Biliūno laiškus, kurie buvo reikalingi jo rengiamoms paskaitoms. Beje, 1924-1925 mokslo metų universiteto kurse Tumas kaip tik skaitė ir apie Petkevičaitę bei Biliūną. Paskolintus laiškus žadėjo "laikyti palūdžioje" (pagarboje) ir grąžinti, nebent Šaulys juo panorėtų perleisti Humanitarinių mokslų fakulteto muziejui, kurio uždavinys kaip tik ir buvo kaupti Lietuvos istorijos ir literatūros rašto paminklus: rankraščius, dokumentus, laiškus, fotografijas ir t. t. Jo vedėjas ir faktinis organizatorius buvo Tumas. 1930 m. tas muziejus, jau Tumui pasitraukus iš universiteto, buvo pavestas V. D. Universiteto bibliotekai. Žinoma, būdamas aistringas knygų ir rankraštinės medžiagos rinkėjas, Šaulys negalėjo atiduoti tokių vertingų laišku. Tad Biliūno laiškus Tumas nusira-

šė ir nuorašus atidavė savo vadovautam muziejui. Tie jo nuorašai buvo išspausinti M. Lukšienės parengtu J. Biliūno raštų 2-me tome (1955). Pasinaudojęs Pensilvanijos universiteto bibliotekoje esančiais Biliūno laišku originalais, K. Ostrauskas parengė jų kritišką leidimą (Annotated edition of the Jonas Biliūnas material in the Šaulys archives of the University of Pennsylvania Library), kuris 1958 m. buvo Pensilvanijos Universiteto priimtas kaip filosofijos daktaro disertacija. Ji tebėra nespausdinta.

Savo antrąjį laišką Šauliui pasirašydamas, Tumas prie pavardės pridėjo neseniai įsigytą jį docento titulą. Universitetan lietuvių literatūros dėstyti Tumas atėjo Krėvės paragintas, 1922. IX. 22 jis buvo išrinktas lektorium, 1923. II. I pakeltas docento pareigas einančiu, o 1924. VI. 6 docentu. Atėjęs universitetan iš visuomenininkų bei rašytojų tarpo ir nesiruošęs mokslo karjerai, Tumas labai rimtai ėmėsi darbo ir savo mokslinį titulą labai vertino; jis jam aiškiai nebuvo — vis tasia.

Trečiasis Tumo laiškas Šauliui tėra trumpas kalėdinis sveikinimas 1928 m., rašytas antroje jo vizitinės kortelės pusėje: Kan. Juo-

zas Tumas, Liet. Univ. docentas. Betgi ir prie trumpų linkėjimų Tumas rado reikalo pridėti užuominą - paraginimą tvarkyti savo archyvą. Vėliau, jau po Šaulio mirties, tas didžiulis istorinės vertės lituanistikai archyvas iš Šaulio įpėdinių buvo 1952 m. įsigytas Pensilvanijos universiteto bibliotekos.

I

1921 m. liepos m. 22 d.

Mielas Pone Atstovai!

P. Staneika, Tamstos raštas — du netikėtumu. Vieną skaitėme žuvusiu — taip senai buvo Lietuvoje; antrojo, iš tokios vietos ir tokio turinio laiško dar mažiau tikėjau. Tamstai pati geroji Fėja įkvėpė bendradarbiauti mano redaguojamame, o Ministerijos leidžiamame žurnale istorijos medžiagai rinkti. Kaip ir kas yra daroma, Tamsta pats pamatysi, pasklaistes pirmųjų knygų lapus. Čia nieko suktas, nieko gudraus. Bet kas pajėgs bendradarbiauti, kad ką atmena, turi dokumentų ir netingi tai nurašyti. Pirmąsias "Mūsų Senovės" knygas skubinuos pasiųsti Tamstai paštu, nelaukdamas, kada grįš p. Staneika į Rymą, nesinaudodamas net Užsieninių Ministerija, kuri taip pat sutrinka. Siunčiu paštu. Istorijos žurnalui mielai pritarė Lietuvos visuomenė ir šiandien man labai įdomių smulkmenų. Jos didelės vertybės to laiko būdai patirti. Tamstos rolia, kurią pavadinai vokiečių okupacijos metu, lygiai kaip ir P. Klimo, kurs NB. Palangoje ištėkę už Bronės Mėginaitės, mano sesers dukters, ir aš juodu sutuokiau, buvo tokios, jog pas judu turė-

jo palikti ištisi archyvai. Ištais, žinoma tad, paskaitų reikalais buvau pasiiluosaves savaitel. Ketinau ir Klaipėdoje paprogaguoti Jubi-lato Vincą Kudirkos garbę, bet p. Stiklorius kažin kaip pasilgė. Apie X-24 d. aš jam apdraustu laišku prieš 2-3 savaites daviau žinią, apdraustu gi laišku pareikalavau sutikimą, kad duotų. Jis man netik pakvietimo, nė sutikimo neatsiuntė. Nežinodamas, kas atsitiko, ar mano laiškas buvo paskaitytas, ar visa prirengta, aš iš Žemaičių sugrįžau. Gal p. Stiklorius vėl kur galvą ištrūko? O jei neištrūkęs, tai nemandagus ir aš daugiau jo nebeklausysiu.

Mūsų darbas rimtas, komisija irgi rimta: P. Klimas, prof. K. Būga, A. Janulaitis. Tai ir Tamstai nebus nepadoru tarp mūsų figuruoti.

Ačiū už linkėjimus. Kanoninkatą laimėjau, Vytauto bažnyčią atgaivindamas, Sv. Raštą populizuodamas etc. Prie to atmintina ir literatūra. Negalio veidmainiškai sakyti, būk man vis tasia, buvę ne buvę: titulas, tiesa, mane suvaržė, bet ir daugeliui priešinų lūpas sučiupė.

Progos gavęs, sveikinu mielą Tamstos žmoną. Tamstą net bučiuoju už tai, kad pasišovei man bendradarbiu, nelaukdamas ypatingo pakvietimo. Tuo ketinu net pasigirti viešai: juk savo žodžio nebeatsiimsi?

Jūsų gerbėjas kun. Juozas

II

Kaune, 1924 m. spalio 25 d.

Miliausias Pone Jurgi, Vakar sugrįžau iš Žemaičių. Mokslo ir

(Pabaiga)

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

ŠIS TAS IŠ "APEIGYNO" KALBOS

Bažnytinė lietuvių kalba buvo pradėta rūpintis jau prieš I pas. karą; daug kas jos kultūrai buvo padaryta po to karo; bet kai kurią tos kalbos dalį, kai dar ir dabar tebėra galutinai nefusistoję ir šen bei ten tebesvarstomi. Šiuo atveju didžiai svarbus leidinys yra 1966 m. Lietuvos pasirodęs Romos katalikų apeignas Lietuvos vyskupijoms.

Apskritai imant, šio leidinio kalba yra gera, sklandi, taisyklinga. Jos lengvumą ir ryškumą ypač padidina jos įvairi ir tikslinga žodžių vartoseną. Pvz. lot. pax lietuviškai nusako ma arba ramybė, arba taika, arba abiem tais žodžiais drauge: Ramybė šiemis namams (pax huic domui); aš palieku jums ramybę (pacem relinquo vobis); duok, Viešpatie, taiką šių dienų pasauliui (da pacem, Domine...); tegyvena juose (t. y. šiuose namuose) taikos ir ramybės angelai (angeli pacis).

Veiksmazodis melsti reiškia "prašyti; maldauti"; pvz.: meldžiu, atverkie vario vartelius (liaudies d.); melsčiau Dievą, kad būtų miglotas rytelis (liaudies d.); meldžiu (prašau) pagalbos (K. Sirvydas). Ir Apeigynė rašoma: Melski už mūsų Dievą (ora pro nobis Deum); šventoji Marija, Dievo motina, melsk už mus nusidėjėlius. Sangražinė šio veiksmazodžio forma reiškia "kalbėti maldą; maldauti, to pray"; jis atsilkaupęs meldėsi; galima ir namie melstis; susirinkę žmonės pasimeldė už velionį. Bet senųjų raštų kalboje ir kartais dar dabar melstis vartojama ta pačia reikšme, kaip melsti, pvz.: melskis už mus (modi sie za nami); šv. Dievo gimdyve (M. Daukša); melskitės Dieviui už mane, idant jis varles nuog manęs atimtų (J. Brekūnas). Šią vartoseną galutinai turėtų nuspręsti liturgistai, pasitarę su kalbininkais.

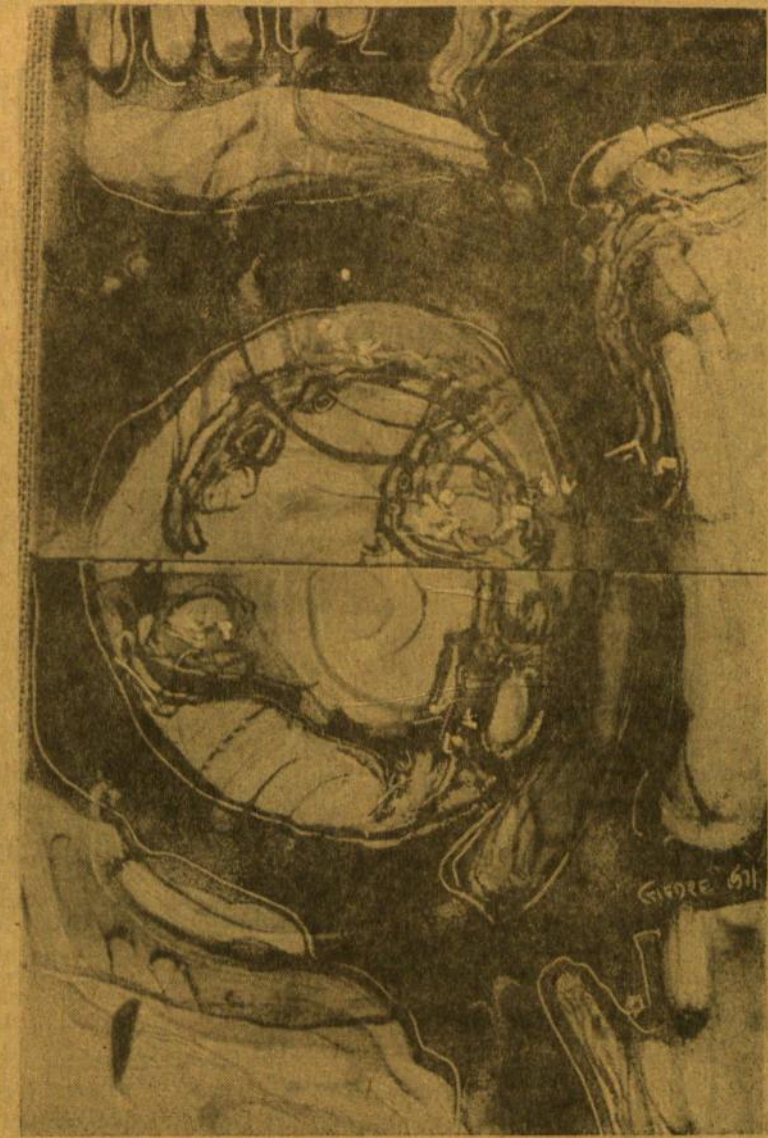
Dar ir dabar vienas kitas vietoj žemėj siūlo vartoti ant žemės, bet Apeigynė tam reikalui nuosekliai vartoja tik vietininkas: teesie Tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje (sicut in coelo et in terra); tu teikeisi turėti žemėje namą; tegul ji Viešpats laimina žemėje (in terra). Šitas vietininkas jau vartojamas ir senosiose lietuvių kalbos paminkluose: būki valia Tavo kaip danguj, taip ir žemėje (M. Mažvydo katekizme); būk valia Tavo kaip danguj, taip ir žemėj (M. Daukšos ir 1605 m. ryt. katekizme: jako w niebie, tak i na ziemi) ir kt. Šitokią vartoseną plačiai paremia ir dabartinė žmonių kalba: juodoj žemėj balta duona auga; neganyk svetimoj žemėj; gyvename savoje žemėje; nuolat vyksta karai žemėje. Iš senųjų raštų galime dar aiškiai matyti, kaip pagal lenkišką originalą šalia vietininko kartais vartojama ir prielinksninė samplaika su ant; pvz. M. Daukša savo katekizme verčia: Dievas yra danguj, ir žemėj, ir visokioj vietoj (na niebie, i na ziemi, i w kazdyj miejsu), o 1605 m. katekizmo tame pat sakinyje užuot žemėj, jau vartojama ant žemės (na ziemi). Taip pat ir M. Daukša kitoj vietoj rašo: darytumbine valią Dievo čia ant žemės (tu na ziemi). Taigi, turint vi-

saį tinkamą vietininką žemėje, nėra jokio reikalo vartoti ant žemės, ir Apeignas tai daro visai prideramai. Plg. dar Draugas, 1971, Nr. 255.

Apeigynė taip pat nuosekliai vartoja ir tikėti su galininku arba įnagininku: Tikiu Dievą Tėvą visagalintį; tikiu šventąją Dvasią, šventąją visuotinę Bažnyčią (credo in Deum, Patrem omnipotentem; wierzę w Boga, Ojce wszechmogącego); Tu neleidi pražūti niekam, kas tiki ir pasitiki Tavimi (neminem vis perire in te credentem atque sperantem); tikėdami Jėzų Kristų, dame į pamatą šį kartinį akmenį (in fide Jesu Christi collocamus...); artiki Jėzų Kristų, vienatinį jo Sūnų (credis in Jesum Christum...); jis Tave tikėjo ir Tavimi pasitikėjo (in te speravit et credit). Šiaipjau buvimui žymėti su tikėti vartojami ir šalutiniai sakiniai, pvz.: Tikiu, kad mūsų Viešpats Jėzus Kristus yra Dievas ir žmogus (credo Dominum nostrum Jesum Christum esse Deum et hominem) arba: tikiu, kad žmogaus siela yra nemirtinga (credo immortalitatem animae).

Visai kitaip galvoja P. Rabikauskas 1968 m. Aidų 10-me n-jė. Jo nuomone, tikėti į Dievą (Kristų) reiškia "visa būtų be pasinešti į Dievą, įsijungti į Kristų, tapti jo mistinio Kūno nariu, pilnąja prasme priimti krikščionišką tikėjimą," ir todėl šią samplaiką reikią vartoti tik ten, kur reikiškas tikėjimas į Dievą arba kurį kitą dieviškąjį asmenį, o visur kitur turėti būti vartojama tikėti ka, pvz. tikiu šventąją visuotinę Bažnyčią ir t. t. Taip tik iš tikrųjų ir buvę lietuvių kalboje visais laikais, nuo pat Lietuvos krikšto ligi šio šimtmečio pradžios. Bet štai atėjo kalbininkai, išnagrinėję kalbos formas ir neradę kitur vartojamo prielinksnio i, kaip tik maldosje Tikiu į Dievą (būtų buvęs stebuklas, jei tai būtų suradę!) ir daug negalvodami, ėmę reikalausti tą žodelytį nubraukti. Dar daugiau: mūsų kalbos žinovai nepastebėję, kad klasikinė lotynų kalba nevartojanti credere in, o tik credere aliquid, aliquid arba credere alicui. Credere in esąs tik krikščionių įnašas į lotynų kalbą ir tik krikščionių vartojamas. Keičiant tikėti į Dievą į tikėti Dievą, esąs iškreipiamas pats tikėjimo sąvokos turinys.

Nesileidžiant čia plačiau į kritiką, trumpai štai kas pastebėtina. J. Jablonskis gerai moko kėjęs klasikinę kalbą, — tai kaip tik ir buvo jo specialybė, — ir, kiek žinau, jis puikiai žinojo, kaip credere vartojama klasikinėje lotynų kalboje. K. Būga irgi tai žinojo, ir jis šios rūšies dalykų nesprendė tik taip sau, kaip reikiant neapsižiūrėdamas. Aš taip pat nežinau, kad kuriam kalbininkui, sprendžiant šį dalyką, būtų galėjęs turėti kokios įtakos komunistinis tikėjimo supratimas, kurį randame Dabartinės lietuvių kalbos žodyne. Be to, viduramžinėje lotynų kalboje yra ir daugiau krikščionių įnašų, bet mes vis dėlto daug ko iš šios srities nevartojame, jei tai prieštarauja mūsų kalbos vartosenai. Antra vertus, senosiose lietuvių kalbos raštuose,

Giedrė Žumbakienė (iš šandien 7 val. vak. Člurionio galerijoje, Čiagoj, atidaramos parodos)

kaip jau iš dalies ir L. Dambriūnas yra pastebėjęs 1969 m. Aidų 8-me n-jė, šalia Tikiu į Dievą buvo dar vartojama ir Tikiu Dievą Tėvą ir kt. Dėl to plg. dar E. Fraenkel, Lit. etym. Wb. 1091 (su nurodyta tolimesne literatūra). Aš iš savo pusės dar galiu pridėti, kad pvz. M. Mažvydas šalia Tikiu ingi Dievą, ingi Dvasią šventąją dar vartojo ir jis tikėjo Dievui, tikėk Christu, tikėkim vienai Marijai ir kt. Taigi prielinksnis i nėra vienintelė priemonė tikėjimui į Dievą žymėti, ir tuo būdu P. Rabikauskos minimas stebuklas savaime atkrinta. Taip pat kaip iš dalies seniau, taip ir dabar sakoma: jis tiki į stebuklus, i piktas dvasias, i burtus; jis mane tiki, ji labiau tiki kates, negu savo tarną, ir netikiu nei Dievu, nei velniu, jis nebetiki stebuklais ir kt. Pastaroji iš šių visų samplaikų, tikėti kuo, yra lietuvių kalboje populiariausia, neabejotinai savo. Tai iš dalies rodo ir slaviškas skolinys vieryti, kuris žmonių kalboj vartojamas su įnagininku, paimtu iš samplaikos tikėti kuo, pvz.: vieryk manim, kad mačiau; anas ne Dievu nevierija (Dusetos, Linkmenys). Samplaikos tikėti i ir tikėti kam, kaip rodo jų vartoseną, ypač senosiose lietuvių kalbos paminkluose, vėliausiai yra pagal atitinkamus slaviškus pavyzdžius visų pirma atsiradusios bažnytinė kalboj, o iš čia vėliau iš dalies galėjo patekti ir į žmonių kalbą. Tai aiškiai rodo Tėve mūsų, Tikiu Dievą ir kitos maldos, kurios pirmiausia iš lenkų kalbos versto verstos. Kad tikėti i ką būtų tokios pat lietuviškos kilmės, kaip tikėti kuo arba tikėti i ką, kaip kad kai kas mėgina galvoti, nepatvirtina nei lietuvių kalbos istorija, nei šios samplaikos reikšmės raida; tai yra pastebėjė ir žymesnieji kalbininkai: K. Būga, J. Jablonskis, E. Fraenkelis ir kt. Tarp ko kito dar nurodoma i sunkenybes, veiksmazodinį posakį verčiant i daiktavardinį; pvz. iš tikėti Dievą sudarytas tikėjimas Dievą esanti tikra nesamone, o Dievo tikėjimas esąs dviprasmiškas, nes čia kilmininko reikšmė galinti būti subjektyvi ir objektyvi. Bet šiaipjau šalia stebėdai Aušrinę arba kentėti skausmą kitaip beveik ir negalima pasakyti, kaip Aušrinės

stebėjimas arba skausmo kentėjimas. Ir šiočia priemone mūsų kalboj kaip tik naudojamosi net specialesniais atvejais; pvz. šalia žengti i dangų jau M. Daukšos postilėj yra sudarytas dangaus žengimas "žengimas i dangų, ascension, Himmelfahrt," o K. Būgos liudijimu dusetiški seniau sakydavę tvoros lipimas "lipimas per tvorą," tverėčiai — Vidžių važiaavimas "važiaavimas i Vidžius" ir kt. Prieš karą kaip terminas jau buvo įsijungęs filosofijos įvadas "įvadas i filosofiją." Taigi norint, man rodos, šalia tikėti Dievą be didesnės sunkenybės gali būti sudarytas ir vartojamas Dievo tikėjimas, tik svarbu, kad jis sakinyje būtų kaip reikiant, tinkamai vartojamas; pvz. tuo būdu šalia jis sąmoningai tiki Dievą gali būti ir jo sąmoningas Dievo tikėjimas visiems gerai žinomas. Kitus panašius posakius reikėtų dar atskirai ir specialiau pasvarstyti.

Baigdamas dar noriu pastebėti, kad tikybinės lietuvių kalbos dalykai pirmiausia turėtų būti sprendžiami iš pačios lietuvių kalbos, iš jos vartosenos; lotynų kalba, teologija ir pan. tegali būti priemonės sudaromam lietuviškam žodžiui ar posakiui geriau suprasti ir jo tikslingumui paremti. Ir Apeignas, tuo keliu eidamas, man rodos, didžiai pasitarnauja lie-

JAUNOMS MARČIOMS GERIAUSIA DOVANA

Jei jūs žinote, kaip lietuvių kalbos pirmiausia iš lenkų kalbos versto verstos. Kad tikėti i ką būtų tokios pat lietuviškos kilmės, kaip tikėti kuo arba tikėti i ką, kaip kad kai kas mėgina galvoti, nepatvirtina nei lietuvių kalbos istorija, nei šios samplaikos reikšmės raida; tai yra pastebėjė ir žymesnieji kalbininkai: K. Būga, J. Jablonskis, E. Fraenkelis ir kt. Tarp ko kito dar nurodoma i sunkenybes, veiksmazodinį posakį verčiant i daiktavardinį; pvz. iš tikėti Dievą sudarytas tikėjimas Dievą esanti tikra nesamone, o Dievo tikėjimas esąs dviprasmiškas, nes čia kilmininko reikšmė galinti būti subjektyvi ir objektyvi. Bet šiaipjau šalia stebėdai Aušrinę arba kentėti skausmą kitaip beveik ir negalima pasakyti, kaip Aušrinės

Popular Lithuanian Recipes

Penktoji laida

Ši naujoji laida yra gerokai patobulinta ir daugininko Jono Piliapausko papuošta.

Visų įprastų lietuviškų valgių receptai yra šioj knygoj. Nurodymai trumpi, aiškia anglų kalba surašyti, ir lengvai įvykdomi.

Kaina tik \$3.00

Užsakymus siųskite:

DRAGAS
4545 W. 63rd Str.
Chicago, Ill. 60629

Persiuntimo išlaidoms prašoma pridėti 25 ct. o Illinois gyventojai pridėti dar 15 ct. mokesčiams.

RICHARDO WAGNERIO BAYREUTHE

(Atkelta iš 4 pusl.)

taklio metu niekada ir niekur nėra plojama. Net ne itališkose operose neplojama po arijų, nes itališkose operose ir taip mažai yra logiško veiksmo, o plojant po arijų dar labiau suskaldomas tas pats veiksmo tęstinumas. Germanai ir itališką operą žiūri lygiai rimtai kaip ir Wagnerio muzikinę dramą. Po kiekvieno veiksmo plojama, tik tai dirigtui padėjus savo batutą, neužplojama nė viena gaida. Tik veiksmui visai užsibaigus, pratrūksta staigus entuziazmas. Prasidėjus operos spektakliui, niekas neleidžiamas i salę, nes yra užrakina-gemos salės durys: vykstant spektakliui, niekas neišsina, niekas neišsina. Bayreuthe per "Rheingold" operos pusrėšio valandos kaip Bayreuthe.

taip ramiai išsėdėjo, jog bijojom net galvą pasukti į šoną, kad nėra plojama. Net ne itališkose operose neplojama po arijų, nes itališkose operose ir taip mažai yra logiško veiksmo, o plojant po arijų dar labiau suskaldomas tas pats veiksmo tęstinumas. Germanai ir itališką operą žiūri lygiai rimtai kaip ir Wagnerio muzikinę dramą. Po kiekvieno veiksmo plojama, tik tai dirigtui padėjus savo batutą, neužplojama nė viena gaida. Tik veiksmui visai užsibaigus, pratrūksta staigus entuziazmas. Prasidėjus operos spektakliui, niekas neleidžiamas i salę, nes yra užrakina-gemos salės durys: vykstant spektakliui, niekas neišsina, niekas neišsina. Bayreuthe per "Rheingold" operos pusrėšio valandos kaip Bayreuthe.

Aplankius gerą tuziną Europos operų, susidaro įspūdis, kad, norint bet kokią operą matyti, geriausia vieta yra Salzburgo Grosses Festspielhaus, o Wagnerio operas su visais jų įmantrumais išvysti ir išgirsti niekur kitur kaip Bayreuthe.

Kultūrinė Kronika

PASITRAUKIA FORDHAMO UNIV. PREZIDENTAS

Kun. M. P. [Walsh nuo birželio mėnesio pasitraukia iš Fordhamo universiteto prezidento pareigų, tvirtindamas, kad atėjo laikas sudaryti naują vadovybę. Fordhamo universitete, kaip žinoma, būna stiprūs liuanistiniai kursai vasaros metu.

MIRĖ OBERAMEGAU AKTORIUS

Aloyzas Lang, kuris Oberamiergau mieste statant Kristaus kančią vaizduodavo Kristų, mirė sulaukęs 80 m. amžiaus.

PABLO CASALS SULAUKE 95 METŲ

Garsusis čelistas Pablo Casals atšventė 95 m. sukaktį, išklausydamas šv. Mišių, atnaujamą jo namuose Portorikoje.

ROMENŲ SARKOFAGAS KOELNE

Keturi vokiečių archeologai mėgėjai Koelno statybos rajone rado romėnų laikų sarkofagą, kuriame buvo pora nesužalotų stiklinių batų. Ekspertai spėja, kad sarkofagas yra 1,600 — 1,700 senumo, kai tuo laiku Koelną valdė romėnai.

JUDAIZMO PASKAITOS KOLEGIJOJE

Žydų Chautauqua draugija finansuos 46 akredituotus judaizmo kursus JAV katalikų kolegijose. Tam reikalui minėta draugija gavo specialų lėšų iš JAV švietimo sąjungos.

KOKIOS TURĖTŲ BŪTI JAUNIMO KONGRESO STUDIJŲ DIENOS

(Atkelta iš 3 pusl.)

kad studijų dienų proga būtų suruošti lyg ir trumpi metodologiniai kurseliai jauniems mokytėjams, dirbantiems liuanistinėse mokyklose už Amerikos ribų. Todėl temą "Lietuviškas švietimas išeivijoje" siūlyčiau pakeisti taip:

1. Atskirų kraštų pranešimai apie liuanistinį švietimą ir pasiūlymai trūkumams taisyti;
2. Lituanistinio švietimo naujienos Amerikoje;
3. Lituanistinio švietimo metodologinės naujienos.

Vyresniosios kartos atstovai

IVERTINTAS FILMAS

Pagal Nobelio premiją apdovanoto rašytojo Solženicyno veikalą susuktas filmas "One Day in the Life of Ivan Denisovich" susilaukė Tarptautinės katalikų filmų įstaigos premijos.

DU NAUJI ELEMENTAI MENULY

Argonne laboratorijoje mokslininkai, tirdami iš mėnulio atvežtas uolas, surado du naujų elementų: uranijų - 236 ir nep-tunijų. Stropiau paieškoje, mokslininkai uranijaus - 236 atrado ir žemėje, bet mėnulyje jo žymiai didesnis procentas.

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radio Valanda jau 30 metų tarnauja New Jersey, New York, ir Connecticut lietuviams! Kar šeštadienį, nuo 8 iki 6 val. p. p., iš WEVD stoties, New York (1330 kil. AM ir 97.9 meg. FM).

Direkt. — Dr. Jokubas J. Stukas
1407 Force Drive,
Mountainside, N. J. 07092
Tel. 232-5565 (code 201)

Kviečiame taip pat klausytis — Lietuvių Kultūrinį Valandų anglų kalba, iš Seton Hall Universiteto radio stoties: (New Jersey WSOU (89.5 meg. FM) Pirmadi. 8:05-9:00 v. v. (Vadovauja prof. J. Stukas)

Chicago's Taupymo Bendrovė turi įvairiausių moderniškai įrengtų taupymo skyrių, lengvas pri-važiaavimas, greitas patarnavimas, net du kiemai automobiliams pastatyti, saugumo dėžutės ir kitokie parankumai. Chicago's Taupymo Bendrovė yra ne tik lietuvių sostinė, bet ir visų Amerikos lietuvių ir jų organizacijų centras "The Presidential Room" puiki vieta organizacijų susirinkimams bei mažiems banketams reikiama velti

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5000.00 OR MORE 2 Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
--	--	---

- ★ AR JOSŲ NAMAS YRA PER MAZAS JOSŲ ŠEIMAI?
- ★ AR JOSŲ KROSNIS PASENO?
- ★ AR VASAROS KARSCIAMS UZEJUS NENORETUMET KVEPUOTI GRYNU SALTU ORU?

★ CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ duoda paskolas prieinamoms ir patogiomis išlygomis, \$500.00 ir daugiau, bet kokiems namų pagerinimams. O gal jums reikalingi pinigai kitiems reikalams? Arba gal norite įsigyti nuosavą namą, jei iki šiol jo neturite ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas?

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIŠ KREIPKITES I

Chicago Savings and Loan Assn.

PHILOMENA D. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4. Thurs and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

NAUJI LEIDINIAI

• **I LAISVĖ, 1971 m. gruodžio mėn. Nr. 53 (90).** Politikos žurnalas. Redaguoja Juozas Kojelis, Post Office Box 34461, Los Angeles, California 90034. Administruoja Aleksas Kulnys, 1510 East Merced Ave., West Covina, California 91791. Leidžia Lietuvių Fronto Bičiuliai. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje \$5.00, visur kitur \$3.00, atskiro numerio kaina \$2.00.

Žurnalo naujo numerio visa medžiaga sukurta ir pateikta neatsižvelgiant į problemas keliamas ir svarstomas labai konkrečiai, neatitrukus nuo realybės, tačiau neleidžiant iš akių ir gilias idėjas pagrindo. Visa tai teikia žurnalui tvirtą stabilumą jo ginamose pozicijose, neatsisakant tačiau respekto bei dėmesio ir kitų nuomonių, jeigu tik jos nėra akivaizdžiai priešinga lietuvių tautos didžiajam laisvės siekimui.

Be kita ko, šiame numeryje Antanas Musteikis ilgesniu raštu atsiliepija į Antano Maceinos ankstesnį straipsnį. Nuo komės bėgome. A. Musteikis aną Maceinos komunizmo ir rusiškumo santykių klausimą gražiai papildė savais svarstymais, jau pačioje antraštelėje pateikdamas jų išvadą: Bėgome nuo hibridų. Nemažai akcentų skiriama ir sukiliminei - rezistencinei temai, tarp jų pirmoji eilė išskirtini dr. Petro Kisieliaus pirminei ir svarstymai. Aktualiai šviežias yra ir Vytauto Vaitiekūno straipsnis "Raudonoji Kinija naujame vaidmenyje". Duodama taipgi ištrauka iš Aloyzo Barono romano "Vėjas lekia lyguma". Apžvalginėje žurnalo dalyje iš kasdieniškai baisiai margo paverptos tautos ir išeivijos gyvenimo atidžiai atrinkta visa tai, kas labai svarbu vienokia ar kitokia prasme šiai dienai, o taipgi kas turi ir išliekamąsias vėrtes. Vedamųjų puslapiuos pabrėžiama kova prieš okupantą ir būsimo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso prasmė.

• **SVIETIMO GAIRĖS, 1971 m. Nr. 5(9).** Lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Leidžia JAV LB Svetimo taryba. Redaguoja Petras Maldeikis, 2615 N. 39th St., Phoenix, Arizona 85008. Prenumeratos užsakymus siųsti JAV LB Svetimo tarybos išdiniui Stasiui Rudziui, 415 Plum Str., Michigan City, Indiana 46361. Žurnalas išeina du kartus per metus. Prenumerata \$2.00. Žurnalo mecenatas — Lietuvių Fondas.

Šis tas iš naujojo numerio turinio: Prof. J. Pūkūnas "Mokinių elgsena psichologijos švie-

soje"; D. Petrutytė "Seimos ir priešmokyklinio auklėjimo vaidmuo lietuvių šeimose"; R. Černius "Lituanistinis mokymas jauno mokytojo akimis"; Prof. A. Klimas "Lietuvių kalba ir lituanistika Vakarose po 2-jo pasaulinio karo"; A. Rinkūnas ir V. Matulaitis "Tėvynės pažinimo medžiagos išplanavimas"; Ig. Malėnas "Motinos pagalba, vaikui mokantis skaityti"; V. Milavickienė "Mokymas skaityti, panaudojant paveikslus"; J. Plačas "Gramatikos požiūriai"; A. Rinkūnas "Kai kurie pasiūlymai"; J. Masilionis "Penktųjų mokytojų studijų savaitė"; L. Tamošauskas "Kritiškas lituanistinės mokyklos įvertinimas"; J. Varnas "Lietuviško auklėjimo pratęsimas už mokyklos sienų"; P. Maldeikis "Naujos idėjos amerikiečių auklėjime"; P. M. "Montessori metodo atgijimas Amerikoje" ir kt.

• **BOOKS ABROAD, Volume 45, Number 4, Autumn 1971.** An International Literary Quarterly. Tai didelio formato, anglų kalba leidžiamas (kiekvienas numeris apie 200 psl.) literatūros žurnalas, skiriamas visai pasaulinės grožinės literatūros raidai. Žurnalą leidžia Oklahomos universitetas, redaguoja Ivar Ivask (estas). Redakcinėje kolegijoje yra ir lietuvis — prof. Rimvydas Šilbajoris. Žurnalo per metus išeina 4 numeriai. Metinė prenumerata \$8.00. Adresas: Books Abroad, 1005 Asp Ave., Norman, Okla. 73069.

Paprastai atskiras žurnalo numeris didžia dalimi skiriamas kuriai nors vieni temai, o daugiau pusė visų numerio puslapių lieka įvairių tautų naujosios literatūros leidiniams paminėti ir parencuotai. Šis numeris pagrindinę temą skiria prancūzų poetui Paul Valery ir jo kūrybai. Lietuvių literatūros yra recenzuojamos šios naujos knygos: Janinos Degutytės poezijos rinkinys "Šviečia sniegas" (R. Šilbajoris), Antano Miškinio kūrybos dvitomis "Poezija" (Vytautas Dukas), vokiečių kalba išleista lietuvių novelių antologija "Fische haben kei Gedächtnis" (R. Šilbajoris) ir Kazio Borutos vokiečių kalba išleistas "Baltaragio malūnas" (S. P. Rosenfeld), minimas ir skaitomas lietuvių literatūros žurnalas, skirtas Baltijos tautų kultūrinio gyvenimo raidai išeivijoje ir tėvynėje. Leidžia Baltische Gesellschaft in Deutsch-

• **MITTEILUNGEN AUS BALTISCHEM LEBEN, Nr. 3 (75) 1971.** Vokiečių kalba keturis kartus metuose išeinantis žurnalas, skirtas Baltijos tautų kultūrinio gyvenimo raidai išeivijoje ir tėvynėje. Leidžia Baltische Gesellschaft in Deutsch-

land. Metinė prenumerata 10 markių. Adresas: Adam Gruenbaum, 8 Muenchen 2, Lessingsstr. 5, W. Germany. Leidinyje vis dėlto dominuoja latviška ir estetiška medžiaga. Todėl lietuviams, ypač Europos lietuviams, reikėtų su šiuo žurnalu palaikyti artimesnį kontaktą, kad ir lietuviškoji jo dalis nebūtų paskutinioji.

• **POEZIJOS IR PROZOS LAKŠTAI, Nr. 4, 1972.** Štai jau ketvirtą kartą Australijos lietuvių mūsų literatūros bičiuliams dovanoja labai savitiškai įdomų leidinį. Jo gimimo vieta Sydney. "Lakštus" redaguoja ir leidžia J. A. Jūragis, Box 28, Yagoona, NSW 2190, Australia, ir Jurgis Janavičius, 104 Old Prospect Rd., Wentworthville, NSW, 2145, Australia. "Lakštai" ir grafišku savo suvokimu ir to ar kito autoriaus akcentavimu šiandieninėje mūsų literatūros raidoje yra be galo maloni staigmena. Paskutinis (ketvirtasis) numeris skirtas poeto Vinco Kazoko kūrybai.

• **PLIENO SPARNAI, 2-3 dalis, 1971.** Metraštis. Leidžia Amerikos Lietuvių aero klubas. Redaguoja V. Pešecas ir E. Jasiūnas, 2846 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Leidinys skiriamas lietuviškajai aviacijai. Metraštis gausiai iliustruotas. Jo puslapiuose minima Lietuvos karo aviacijos 50 metų sukaktis; prisimenama, kaip bolševikai okupavo Kauno aerodromą; duodama atsiminimų iš Lietuvos sklandymo mokyklos; rašoma apie orinį susisiekimą Lietuvoje, apie aviacijos dienas Lietuvoje, apie lietuvių aviacinę veiklą išeivijoje ir kt.

• **LIETUVIŲ DIENOS, 1971 gruodžio mėn., Nr. 10.** Vyriausias redaktorius Bern. Brazdžionis, literatūros redaktorius Al. Rūta, foto redaktorius D. Čibas, anglų k. redaktorius: Milton Stark ir Alf. Milukas. Leidėjas A. F. Skirius. Administratorius J. Andrius. Žurnalo metinė prenumerata \$8.00. Adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90020.

Naujo numerio viršelyje puošia V. Maželio daryta, puiki nuotrauka mūsų dailės veteraną Adomo Varno, kuriam visai neseniai (sausio 1 d.) suėjo 93 metai. Ir žurnalo viduje dail. Adomui Varnui ir jo kūrybai skirta daugiau kaip 4 puslapiai. Be kita ko, žurnale dar rašoma apie mokytojų studijų dienas, apie laisvojo pasaulio lietuvių gydytojus. Literatūrai skirtieji puslapiai talpina Zentos Tenisonaitės apybraižą ir vokiečių anglų ir prancūzų poezijos, išverstos lietuvių kalbon dar Juozo Tininio.

• **Kazys S. Karpis, ALPIS. KESTUCIO ISLAISVINTOJAS.** Istorinė apysaka. Autoriaus pataisyta antroji laida. Išleido "Vilties" draugijos leidykla 1971 m. Leidinys kietais viršeliais, 227 psl., kaina \$5.00. Leidėjas įžangoje, be kita ko, rašo: "Leisdami antrą Alpio laidą, mes stengiamės išpildyti didžiausią autoriaus troškimą — pristatyti jo paties pataisyta kūrinių šiu dienų skaitytojui. Jeigu susidėstė taip, kad ši knyga pasirodo kaip jo pomirtinis leidinys, prašome priimti ją kaip autoriaus išsiugdytą žiedą jo paties kapui papuošti."

• **Antanas Skirka, ILGIUOSI TAVES.** Išleido Zemačių knygos mėgėjų ratelis "Gintaras" Australijoje. Aplanką piešė A. Jakštas. Knygos kaina 3 dol. Tai atsiminimų, legendų, apybraižų, kelių, nuotykių ir istorinių svarstymų pynė, kurią autorius veža nuo savo kūdikystės ir vaikystės dienų Lietuvoje iki šiandieninės Australijos panoramų.

• **Lietuvių smulkioji tautosaka. MISLĖS.** Minklų, mįslių šimtąyslių rinkinys — šuipynys. Surinko ir užrašė Jonas Mingirdas Puikūnas, 1971, Los Angeles, Calif. 178 psl. Kaina: minkštais viršeliais \$3.50, kietais — \$4.00. Leidinys gaunamas ir "Drauge".

"Mislės" yra "Smulkiosios tautosakos", kurios tris knygas J. M. Puikūnas užsimojo išleisti, II-ji dalis (Prieš keletą metų išėjo I dalis — "Priežodžiai, patarlės..."). Mislės pagal turinį suskirstytos į 20 grupių, kiekvienoje po 100 ar 150 pavyzdžių, viso 2,500 vienetų.

Įžangoje autorius duoda mįslių, kaip tautosakos, aptarimą, o gale pridėda keletą literatūros kūrinių, paremtų mįslėmis.

• **200,000,000 AND LITHUANIA by Algirdas Gustaitis.** Published by: Lithuanian American Community, Inc., of Los Angeles Youth Council, 1971. Tai labai parankus 16 psl. leidinys, kuriame gana patraukliai skaitytąs informuojamas apie lietuvių ir Lietuvą, pradedant priešistoriniais laikais ir baigiant šių dienų realybe. Antrajame viršelyje puslapyje, rodant bendrąjį Lietuvos žemėlį, pabrėžiamas įdomus faktas, kad Lietuvos sostinė Vilnius yra kaip tik geografinis Europos žemyno centras.

• **MŪSŲ SPARNAI, 1971 m. gruodžio mėn. Nr. 31.** Lietuvių evangelikų reformatų žurnalas. Redaguoja Jokūbas Kregždė, 2439 51st St., Chicago, Illinois 60632. Leidžia Lietuvių evangelikų reformatų kolegija tremtyje. Administruoja Jonas Palšis, 5718 S. Richmond St., Chicago, Ill. 60629. Tiražas 2,000 egz. Prenumeratą — auka.

Šis 108 psl. leidinys daro gražų įspūdį. Numeryje randame apšiai medžiagos, liečiančios mūsų evangelikų reformatų religinį bei tautinį gyvenimą dabartyje ir pareityje. Gausu nuotraukų ir šiaip iliustracijų.

• **SVEČIAS, 1971 m. spalio-gruodžio mėn. Nr. 4.** Lietuvių evangelikų liuteronų laikraštis. Redaguoja kun. Ansas Trakis, 6620 So. St. Louis Ave., Chicago, Ill. 60629. Leidžia Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios vyriausioji taryba tremtyje. Išleina keturi numeriai per metus. Administratorius ir techniškas redaktorius Fricas Šlenteris, 28 Bremen 41, Kurt-Schumacher - Allee II, Etage 4, Wohnung 7, W. Germany. Metinė prenumerata \$4.00. Leidinyje gražiai prisimenamas praėjusių metų miręs kun. J. Pauperas, informuojama apie lietuvių evangelikų liuteronų veiklą, liečiamos įvairios šių dienų religinės minties aktualijos.

• **EGLUTĖ, 1971 m. gruodžio mėn.** Lietuvių vaikų mėnesinis žurnalas. Redaguoja ir leidžia seselės putnamietės. Daug piešinių, daug eilėraščių, pasakų, apsakymėlių, vaidinimų ir kt. Naujų metų pradžioje yra pats laikas tėvams užsakyti šį leidinį savo mažiesiems. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė, Immaculate Conception Conv., Putnam, Conn. 06260. Metinė prenumerata \$5.

• **JAUNIMO BALSAS, 1971 m. Nr. 3.** Rochesterio moksleivių ateitininkų Miško brolių kuopos laikraštėlis. Redaktorius Tadas Klimas. Numeris skirtas Rochesterio lietuvių organizacijoms. Skaitytojui gražiai su jomis supažindinami.

• **PIRMIEJI ŽINGSNIAI, 1971 m. gruodžio mėn. Nr. 2.** Kristijono Donelaičio lituanistikos mokyklos Chicagoje mokinių laikraštėlis. Puslapiuos pačių mokinių rašiniai, piešiniai ir kitokia kūryba.

FIZIOLOGINĖS PSICHOLOGIJOS DAKTARAS

1971 m. gruodžio 17 d. Chicago universitetas iškilmingu aktu Petriui Kaufmanui, Genovaitės ir Gustavų Kaufmanų sūnui, suteikė fiziologinės psichologijos daktaro laipsnį.

Petras Kaufmanas gimė 1942 m. vasario 5 d. Vokietijoje.

Dr. Petras Kaufmanas

Lauenburge. Pradėjo pradžios mokyklą Oberio stovykloje. Petras su tėvais ir seseria Liucina (kuri yra medicinos daktarė) 1952 m. atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes ir apsigy-

• **Keleivio KALENDORIUS.** 1972 metams. Redagavo S. Michelonas. Kalendorius knygos formato, 64 psl., kaina \$1.50. Bostone išeinantis savaitraštis "Keleivis", kasmet dar vis išleidžia jau nuo Lauryno Ivinskio laikų mūsų tradicija virtusius metinius kalendarius knygos pavidalu, kur, be pradinės kalendorinės dalies, duodama žmonėms dar ir šiaip įvairių pasiskaitymų.

UŽSAKYKITE DABAR GERIAUSIĄ DOVANĄ

Į LIETUVĄ

Geriau negu grynai pinigai ar bet kokie daiktai

SPECIALŪS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI

INTERTRADE EXPRESS CORP.

Pirma jums apie tai pasakėme, o jūsų giminės sako "taip".

Su specialiais Rublių Pažymėjimais jūsų giminės gali įsigyti, ką jie tik nori, už didelę reguliarią kainą. Panašiai, jei nuvykęs į krautuvę su 100 dol. gautum prekių už 200 dol. ar 300 dol. ar net ir daugiau. Pinau garantuota ir aprausta. Tikrai Intertrade Express Corp. duoda jums kuo geriausią patarimą. Šie Pažymėjimai pristatomi jūsų giminėms į namus už 3 savaites.

Dėl nuvertinimo JAV dolerio kainą už Specialų Rublių dabar yra \$2.32.

TAI YRA PILNA KAINA. Greitas pristatymas. Galite siųsti kokią sumą norite.

Reikalaukite mūsų NEMOKAMO ILLUSTRUOTO KATALOGO.

Užsakykite Dabar. Užsakykite Tik Per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street

Penktas aukštas

New York, N. Y. 10010

Tel. — 982-1530

Labai svarbu!

AUTOMOBILIAI

Tik trumpam laikui

Visiškai jokių kitų primokėjimų.

MOSKOVITCH 412IE

Liukusinis Modelis \$3235.00

ZAPOROZHETS ZAZ 966 \$2047.00

Gaunami labai riboti skaičiai — Tad NELAUKITE — Užsakykite DABAR.

BUTAI

Reikalaukite mūsų Specialų Būstą.

veno Chicagoje. 1956 m. baigė Svč. M. Marijos Gimimo parapijos pradžios mokyklą, o 1960 m. St. Rita aukštesniąją mokyklą. Po to pradėjo studijas Loyolos universitete Chicagoje, kur gavo B.S. ir M.A. Vėliau, pradėjęs gilintis į fiziologinę psichologiją, persikėlė į Chicago universitetą, gaudamas stipendiją iš National Institute of Mental Health.

Nuo 1969 m. rudens Emory & Henry kolegijoje (Virginia) dėsto psichologiją assistant profesor titulu.

1971 m. vasaros atostogas praleido Chicagoje, atlikdamas Chicago universiteto laboratorijoje mokslinius tyrimėjimus.

Petras yra ateitininkas nuo gimnazijos laikų. Jam teko eiti juose įvairios pareigos. Buvo Lipniūno kp. pirmin. priklausė Korp. "Grandis", Chicago studentų ateitininkų draugei, Lietuvių studentų sąjungai. Kelis metus dirbo "Ateities" redakcijoje, o nuo 1962 iki 1964 m. buvo vienas iš "Ateities" vyriausių redaktorių.

Petras yra vedęs Aukšę Liulevičiūtę. Augina du sūnelius — Viktorą Petrą ir Arių Vincentą. Sveikiname Petrą Kaufmaną.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

IR MEGEJAMS

Daug sutapysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pinau užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PProspect 6-8998

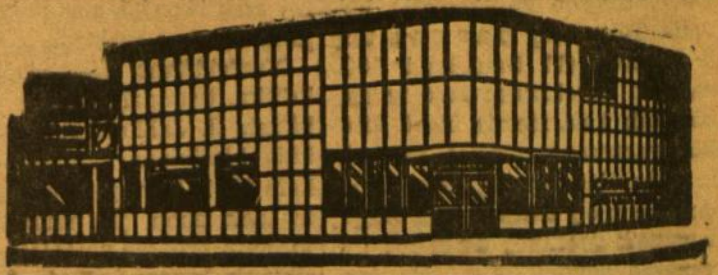
KUR GALIMA GAUTI BEVEIK VISŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ KATALOGĄ?

Tik dienraščio "Draugo" knygu kataloge yra beveik visos Amerikos gaunamos lietuviškos knygos.

"Draugo" spaustuvė išleidžia daugiau knygu, negu kitos lietuviškos leidyklos Amerikoje. Taip pat beveik visai leidėjai platina savo knygas per dienraštį "Draugą" ir jo platintojus.

Tuoju rašykite ir prašykite "Draugo" pasiųsti Jums katalogą ir dažniausiai gausite reikalingą lietuvišką knygą arba bus pra-
nešta, kur galima ją gauti, jei leidėjas neplatina per "Draugą".

Reikia lietuviškos knygos? Kreipkitės į "Draugą".

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

5%

Mokamas už dviejų Mo-
toristų sertifikatų mokymas
Minimum \$5,000.00

PINGAI ĮNESTI IKI 15 D. PENO NUOSIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

su daktaro laipsnių ir linkime
sėkmės mokslo darbe.

P. Kr.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų
rėmai — pritaikinti paveikslams
ir skelbimams, rėmai — metalu
aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago

Tel. Virginia 7-7258 - 59

PETE'S AUTO REPAIR

Taisau MOTORUS, STABDŽIUS,
Transmisijas Starterius, Alternato-
rius, Motor Tune-up, ir kitus pa-
taisymus. PETRAS PIENYS, sav.,
6211 - 15 South Damen Avenue —
TEL. 737 - 3988.

WAGNER & SONS

Typewriters — Adding Machines
Checkwriters — Taiso
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE

5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

NAMŲ TAISYMO DARBAI

Stalniaus, dažymo ir visus kitus
darbus atlieka lietuvis — la-
prieinama kaina.

SKAMBINTI RE 7-9615

VIEN TIK DRAUGAS SPAUSDINA

Kokius dalykus vien tik "Drau-
gas" spausdina?

Vien tik "Drauge" gausite gra-
žiausius vedybinius kvietimus at-
spausdintus lietuviškais rašmenimis.

Jaunosios poros iš visos Ameri-
kos siunčia "Draugui" užsakymus
spausdinti lietuviškus vedybų kvie-
timus. Galima pasirinkti įvairiausio
popieriaus vokių ir kortelių.

Jei rengiatės į moterystės luomą
ir norite gražiausių lietuviškų
kvietimų, užsukite į "Draugą".
Kiek galite greičiau, atvykite ir
pasirinkite.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptar-
nauja taupymo ir namų
paskolų reikalais visas
mūsų apylinkes. Dėkoja-
me jums už mūsų paro-
dytą pasitikėjimą. Mes
norėtume būti jums nau-
dingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki
\$20,000.00

Frank Zogza
Frank Zogza, President

4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5%

All accounts com-
pounded daily —
Passbook Savings
paid quarterly.

6%

2 Years Savings
Certificates
(Minimum \$5,000)

KULTŪRINĖ KRONIKA

Vakaras su aktorais Leonu Barausku ir Jonu Kelečium

Skautai akademikai Chicagoje tokius du vakarus rengia sausio 21 (penktadienį) ir sausio 22 (šeštadienį) 8:30 v.v. Menės patalpose, 2515 69th Str., Marquette Parke. Aktoriai suvaidins klasiškąją rašytojo Antano Vaičiulio pasaką "Uodą" ir ištraukas iš Justino Marcinkevičiaus poemos - dramos "Mindaugas". Kaip žinome, karaliaus Mindaugo tragedijos tema literatūroje ir muzikoje yra jau nuo seno pamėgta. Apie Mindaugą scenai veikalus kūrė jau 19 amž. lenkų romantikai, vėliau tai tapo duoklė atidavė Vincas Krėvė ir kiti mūsų poetai bei rašytojai. Jau išeivijoje buvo sukurta ir atlikta kompoz. Dariaus Lapinsko kantata "Karalius Mindaugas." O pastaraisiais metais Lietuvoje vienas iš kūrybingiausių tenyksių, jau pokario metais subrendusių rašytojų — Justinas Marcinkevičius sukūrė ir savąjį "Mindaugą", turėjusį didelį pasisekimą Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos teatruose. Ano veikalo bent ištraukas, interpretuojamas spalvingų mūsų aktorių — Kelečiaus ir Barausko, dabar turėsime progos išgirsti ir Chicagoje. Jiems, kaip pasakotojams, talkins dar Laima Rastenytė ir Darius Lapinskas, sukūręs mindauginiam fonui pritaikytą muziką.

Zodžiu, Kelečiaus ir Barausko vakaras žada būti gana plačių dimensijų: išsidriekęs nuo didybės iki mažybės — nuo karaliaus iki uodo.

Karalius Mindaugas, kurio dvasią laikydamiesi turėsime progos pajusti sausio 21 ir 22 d., kai aktoriai Jonas Kelečius ir Leonas Barauskas "Menės" patalpose suvaidins ištraukas iš Justino Marcinkevičiaus poemos - dramos "Mindaugas". Skulptūra V. Kašubos

Prel. M. Krupavičiaus mirties metinės minimos šį savaitgalį Chicagoje

Minėjimas, rengiamas krikščionių demokratų, įvyks sausio 16 d. (sekmadienį) 3 val. popiet. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje, 6820 So. Washtenaw Ave., Marquette Parke.

Minėjimo programoje:

a. inž. Prano Razgačio paskaita — Prelatas Mykolas Krupavičius Dievo ir Tėvynės tarnyboje.

b. Po trumpą žodį tars dr. Kazys Bobelis, Jonas Jasaitis ir Mečys Mackevičius.

c. Jūratė Jasaitytė paskaitys iš M. Krupavičiaus testamentą.

Rašytojas Antanas Vaičiulis. Jo viena gražiausių pasakų apie uodą aktorai J. Kelečius ir L. Barauskas laikydamiesi pateiks "Menėje" kitą savaitgalį, vienu du suvaidindami daugybę pasakos vaidmenų.

d. Kun. Algimantas Kežys pristatys gyvą Krupavičių iš filmo 12.

Giedrė Žumbakienė Čiurlionio galerijoje

Dailininkės emalio tapybos paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma šiandien 7 val. vak. Paroda vyks iki sausio 23 d. G. Žumbakienė joje išstato apie 40 naujausių savo darbų, atliktų šia labai komplikuota, bet nepaprastai įdomia, daug polėkio ir įgudimo reikalaujančia technika.

Nauji leidiniai cekuotoje Lietuvoje

Pastaruoju metu ten išleista Juozo Andziulio - Kalnėno (1864-1916) "Raštai." Knyga yra devintasis serijos "Lituanistinė biblioteka" leidinys. Jame sutelkta Andziulio eilėraščių, straipsnių, istorinės apybraižos ir kt. Išleista taipgi 1963 m. JAV (Los Angeles) mirusio vyresniosios kartos mūsų poeto Kleofa Jurgellio poezijos rinktinė "Glūdi liūdi". Taipgi "Lituanistinės bibliotekos" serijoje išleista "Lietuvos metraštinė" (Bychovco kronika). Vertė ir paaškinimus parašė Rimantas Jasas. Išleista dar ir M. K. Čiurlionio paveikslų ciklo "Pasaulio sukūrimas" reprodukcijų aplankas — viso 13 reprodukcijų.

Istorikų suvažiavime

JAV katalikų istorikų draugijos suvažiavime New Yorke J. Gilmory premija, kuri paprastai skiriama geriausiai tų metų knygai iš katalikų istorijos, dabar buvo paskirta lietuoniui dr. J. Pelikan už veikalą "The Emergence of the Catholic Tradition". Draugijos prezidentu pirmą kartą buvo išrinktas ne katalikas, o metodistas, istorikas dr. A. C. Outler. Viceprezidentu išrinktas kun. A. L. Gabriel, direktorius viduramžių istorijos instituto Notre Dame universitete. Pagal katalikų istorikų draugijos įstatus viceprezidentas tampa sekančiuoju prezidentu.

Aldonos Stempužienės koncertas Chicagoje šiandien

Koncertas įvyks 8 val. vak. Jaunimo centre. Šiam dainos režitalui solistė yra paruošusi visai naują, didžiulį premjerinę programą. Ypač minėtina vokiečių kompozitoriaus G. Mahlerio ciklas "Mirusių vaikų dainos" ir kompozitoriaus Dariaus Lapinsko naujas veikalas Ein Theaterstueck. Koncerte neturės ir kiti mūsų kompozitorių (J. Gruodžio, B. Kutavičiaus) dainų bei žinomų operų arijų. Aldonos Stempužienės dainos vakarą rengia Santaraviesė.

Mokslininkas kritikuoja Darvino teoriją

Michigano universiteto profesorius John N. Moore, kalbėdamas JAV Mokslo pažangai kelti sąjungos suvažiavime Philadelphiaje, pažymėjo, kad Darvino evoliucijos teorija nebeišlaiko kritikos, kuri, remdamasi chromozonų tyrimais, prieina išvados, kad buvo gausesnė atvejai spontaniškos gyvybės pradžios. Prof. Moore pažymėjo, kad Darvino teorija daugiau nelogiška, negu biologiška. Moore tvirtina, jog absoliučiai nerasta chromozonų skaičiaus padidėjimo iš nesudėtingų į daugiau sudėtingus. Chromozonų skaičiumi žmogus esąs žemiau varlės. Dėl to jis skelbia išvadą, kad gyvybės pradžia buvo daugiopa.

Nauji širdininkų tyrimai

New Yorke Misišcordia - Fordham ligoninės specialistų grupė, vadovaujama dr. Lawrence Gould, pravedė tyrimus su silpnas širdis turinčiais pacientais ir su sveikais, siekdami nustatyti, kiek turi tiesos žmonėse paplitusi nuomonė, kad silpną širdį turintiems, išgėrus stiklėlį, prasipiečia gyslos ir darosi sveikiau. Tų gydytojų tyrimai nustatė, kad turintiems silpną širdį gėrimas pablogina kraujo apytaką. Dėl to silpnas širdis turintiems dr. Gould pataria laikytis atsargumo ir nuosaikumo, nes net vienas stiklėlis gali turėti žalingų padarinių.

MEDICINOS MOKYKLOS

JAV-se šiais mokslo metais veikia 108 medicinos mokyklos, kurias lanko 40,487 studentai. Siemet studijuojančių mediciną padaugėjo 2,818.

G E L E S

Vestuvės, banketams, laidotuvių ir kitokioms progoms
BEVERLY HILLS GELINGYČIA
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

Kompiuteriais seka šoferių leidimus

JAV įvesta blogų šoferių registravimo sistema, kur, panaudojant kompiuterius, įregistruojamas kiekvienas, kuriam atimamas leidimas vairuoti mašiną. Kasdien įrašoma apie 3.000 pavardžių, kuriems atimtas leidimas. Iš viso tame kompiuteryje jau yra įrašyta 3 mil. asmenų. Tuo būdu, jeigu vienoje valstyje atimtas šoferio leidimas, dabar žmogus nebegali gauti kito, nes pirmą patikrinama centrinėje kompiuteryje. Šitokia registracijos sistema įvesta prieš 10 metų. Duomenis susiunčia visos 50 valstijų. Iš viso krašto jau buvo 99 milijonai pasiteiravimų ir buvo duota 870.000 atsakymų, kad šiemis leidimais atimtas. Kadangi kasmet keliuose žūna apie 56.000 žmonių, tai tuo būdu tikimasi sumažinti nelaimės.

GAUTI A. A. KOMP. M. BUDRIŪNO RANKRAŠČIAI

Komp. Motiejus Budriūnas, mirusio Vokietijoje, rankraščiai yra atgabenti į Chicago ir sukrasti Lietuvių Muzikologijos archyve.

LORETTA YOUNG — GARBES PIRMININKĖ

Akademijos premijos susilankusi garsi Hollywoodo aktorė Loretta Young tapo Amerikiečių kovai už gyvybę organizacijos, veikiančios prieš abortus, garbės pirmininke. Ji sako: "Jeigu garsūs vardai panaudojami lengvai muilą parduoti, jie turi pasitarnauti ir žmonėms įtikinti, kad gyvybė yra pirmas reikšmės dalykas".

• Nijolė Dėdinienė, pakviesta American Association of University Women gruodžio 16 d. Rochesterioje, skaitė paskaitą "Sokio istorija muzikoje". Pianistė, dėstydama šią temą, ją įvairino ir atitinkamais muzikiniais pavyzdžiais, čia pat paskambindama juos pianu.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO STEREO APARATŲ, PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIEPONIS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875

nuo 9 iki 6 val. vakaro — Sekmad. atdara 12 v. iki 5 v. p. p.

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienoms

NOW ...

Earn interest from date of deposit to date of withdrawal on Regular Passbook accounts.

INTEREST COMPOUNDED DAILY.
PAID QUARTERLY
We pay highest rates permitted by law.

ASSETS OVER \$160,000,000
RESERVE OVER \$14,500,000

STANDARD FEDERAL

SAVINGS and LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO • CHICAGO, ILLINOIS 60632 • 847-1140

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 5 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 Noon — Wednesday, no business transacted.

R. Lapas

Knyga apie Lietuvos žyminius ženklus

Raimundas Lapas, Vilhelminos ir Edvardo Lapy sūnus, 17 m. amžiaus, paruošė lietuvių ir anglų kalbomis leidinį: "Lietuvos valstybinių ženklų katalogas," turintis 32 puslapių su apie 50 iliustracijų. Išspausdinta mimiografu 500 egz. Duodama ženklų metrika: spalvos, vandens ženklai, perforacija, piešinys. Prie šio leidinio R. Lapas dirbo daugiau kaip metus laiko, susisiekdamas su filatelais Paryžiuje, Londone, Vilniuje, Kaune, Izraelyje, Toronte, New Yorke, Varšuvoje. Prieš spausdinant leidinį rankraštį, 15 kartų perrašė, vis įvesdamas daugiau tikslumo.

Technikinę spausdinimo priežiūrą atliko J. Kreivėnas. Viršelį piešė Ant. Beleska. Tai pirmas tokios rūšies leidinys. Tokio nei Lietuvoje nėra buvę. Čia aprašymais ir paveikslais pavaizduoti Lietuvos žyminiai ženklai, radijo mokesčio ženklai, radijo registracijos ženklai, svetimšalių mokesčių ženklai, vizų mokesčių ženklai, konsularinio mokesčio ž., valstybinės rinkliavos ž., lenkų ir vokiečių okupacijos meto tos rūšies ženklai, Vilniaus vadavimo ženklai, Klaipėdos krašto žym.

ženklai, privačių organizacijų sėkmingas filatelistas, dalyvavęs ženkla. Leidinio autorius gyvauja šešiose filatelistų parodose na 921 Norwood Dr., Melrose Chicagoje ir Toronte bei laimė Park, Ill. 60160. R. Lapas yra jės premijas. (jp.)

HIGH RATES

5% Per Annum
Passbook Accounts

PAID QUARTERLY

— AT —

6% Per Annum
\$5000 or more
Certificates
2 year min.

BRIGHTON

SAVINGS & LOAN ASS'N

HIGHEST RESERVES

4071 Archer Avenue

Chicago, Ill. 60632

TEL. — LA 3 - 8248

(West of California Avenue)

5 3/4% Per Annum
\$1000 or more
Certificates
1 year min.

5 1/2% Per Annum
Investment
Bonus
Certificates

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Koplyčios

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefoaias — YArds 7-1741-2

Laidotuvių Direktorai MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYs MODERNISKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SŪNUS —

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Tel. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213

11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

649 East 162nd Street South Holland

10821 South Michigan Avenue, Chicago

TEL. — CO 4-2228

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

ATŽALYNO UGDYMU BESIRŪPINANT

JAV spauda ir policijos statistikos duomenys skelbia, kad tuose miestų rajonuose, kur tirščiau susispietę lietuviai, nusikaltimų skaičius mažesnis.

Kadangi JAV-se nemažą nusikaltėlių procentą sudaro nepilnamečiai, jaunimas, tai čia neblogo atestacija mūsų lietuviškam atžalynui.

Tam yra eilė priežasčių. Visų pirma lietuvių šeimos pastovesnės, daugiau rūpinasi vaikų auklėjimu ir stengiasi jiems perteikti religinius idealus.

Antra, kaip mūsų parapišės, taip ir lituanistinės mokyklos rūpinasi ne vien mokymu, bet ir auklėjimu.

Trečia — daug palaimingos įtakos įneša mūsų jaunimo organizacijos, kaip ateitininkai ir skautai, kur charakterio ugdymas, idealų skiepijimas užima žymią vietą.

Pagaliau — tėvai didelę dalį mūsų atžalyno įstengia sudominti, įtraukti į laisvalaikio su-naudojimą savo kultūrinių talentų ugdymui. Tokie dalykai, kaip lankymas dainavimo ir fortepijono studijų, baletu pamokos, meno klasių lankymas par-

ky mokyklose ir dailininkų studijose — labai pozityvus dalykas ne tik ty pamokų metu atžalyno kūrybinius talentus vystant, bet ir laisvą laiką panaudojant pasiruošimui.

Jei dar pridėsime vadovų priežiūroje ruošiamas iškylas, ekskursijas į muziejus, stovyklas, jaunimo teatrus, meninių programų ruošimą sueigoms, susirinkimams, šventėms, laikraštėlių leidimą — tai juk milžiniška antrinė pagalba šeimai ir mokyklai priaugančią kartą padaryti tauriais lietuviais.

Jeigu vis dėlto iš lankančių įvairias studijas tik nedaugelis pasidarys solistais, pianistais, balerinomis, tai vis tiek tas duos platesnį anų šakų supratimą, praturtinant bręstančio jaunolio asmenybę.

Iš kitos pusės būtų dar galima daugiau susidomėti ta šaka, kur kiekvienas rastų daugiau praktiško pritaikymo. Iš dalies čia yra geras įnašas rengimasis Kaziuko mugėms: ne vieną išmoko, įpratina pamėgti rankdarbius.

Švenčių metu teko lankytis vienuose lietuvių namuose, kur

kambariai paversti kone meno muziejumi. Prikabinėta iš karolėlių sunarstyty skoningų ornamentų, sienose kabo reljefinių lipdinių paveikslai, grindys nutiestos iš gabalėlių susiūtais darniais kilimais, komodų stalčiai pilni nertinių, lovos, staltiesių papuošti pačių lietomis gipso figūromis, meziniais, išsiuvinėjimais, net ir prie jėgimo atkreipia dėmesį iš tuščių kavos "kenukų" sudarytas elegantiškas indas (aplipinus parinktos spalvos popieriais) lietsargiams sustatyti. Šiems puošmenims kurti įprastą laisvalaikį skirti ir žmona, ir vyras. Pasakojo lietuvi, kad ji lankanti amerikietės ruošiamus meniškų darbų kursus, kur iš paprastos medžiagos, kaip pvz. kiaušinių kiaušius, daromi puošmenys. Ir jų butas tapo elegantiškai aristokratiškas.

Ši kryptis plėstina ir mūsų atžalyno, ypač mergaičių, tarpe, gal net įjungiant sveiko maisto gamtinio pradžios. Vietomis praktikuojamas juosų audimo mokymas — jau gera pradžia.

J. Žilbutis

oyolos universiteto odontologijos mokykloje, Maywood, Ill., lietuvių laborantės dekoravo savo darbovietas kampa lietuviškais, pagal Paulinos Vaitaitienės instrukcijas pačių padarytais, kalėdiniais šiaudiniais. Daktarų ir studentų susidomėjimas buvo didelis. Iš kairės į dešinę: Birutė Prapuolenienė, Stasė Tumosienė, Sandra (sekretorė), Ona Mickevičienė ir Danutė Augienė.

LABIAUSIAI STEBIMAS DEŠIMTUKAS

JAV-ėse netrūksta įvairiausių konkursų, rinkimų ar kitokių iššigalvojų.

Šiemet pirmą kartą 17,000 narių organizacija, vadinama "Tarptautinė mergaičių stebėjimo sąjunga" (International Society of Girlwatchers) paskelbė savo pirmąjį metinį parinkimą "dešimties labiausiai stebimų moterų pasauly".

Joe Beagin, pirm ir sąj. steigėjas, pasakė, kad rinkimo taryba pagrindė savo sprendimą, žiūrėdama laikysenos, žavingumą ir orientacijos.

Jis taipgi išsitarė, kad šioji San Diego mieste įkurta draugų 1960 m. skiria komplimentus ir atkreipia dėmesį į gerai save prižiūrinčias moteris visame pasauly.

Išrinktasis dešimtukas atskirose 10 kategorijose buvo:

Monaco princesė Grace, motina; Candice Bergen, aktorė; Joy Tomlinson Phelan, viceprezidentė didelėje kompanijoje; Irano imperatorė Farah Diba, žmona. Nancy Dickerson, žurnalistė (NBC televizija).

Ponia C. Arnholt Smith, iš aukštesnės visuomenės (San Diego); Jean Shrimpton, modeliuotoja; Margie Miller, lėktuvų patarnautoja; Dianah Carroll, dainininkė ir kapt. Robin Quigley, kariuomenės karininkė (WAVES komendantė).

PATIKSLINAMI "SPANGUOLIŲ LEDAI"

Gruodžio 11 d. šiame skyriuje recepte "Spanguolių ledai" įsibrovė klaida.

Pirmoji recepto dalis turėtų būti šitaip:

Imti ½ sv. spanguolių, 1 puod. cukraus, 2 puod. grietinės.

Solistė Lilija Šukytė Europos ateitininkų suruošto prof. Stasio Šalkausio 30 metų mirties minėjimo programoje 1971 m. gruodžio 4 d. Miunchene.

MIRTINAS ĮPROTIS

Praeitais metais Chicagoje nusizūdė du jaunuoliai, palikdami laisvus tėvams ir visuomenei. Jie, nepajėgdami nusikratyti įprasto narkotikų vartojimo ir matydami pražūtingą jų veikimą, pasirinko mirtį. Tai padarė 17 m ir 19 m. jaunuoliai. Prieitais metais panašių atsitikimų jau buvo ir lietuvių tarpe.

Pavojingiausi jaunuoliams

Narkotikai yra pavojingiausi jaunuoliams 16-21 metų. Daug kas galvoja, kad narkotikus vartoja jaunuoliai yra kilę iš blogesnių namų. Iš tikrųjų nėra taip. Dažniausiai socialūs tėvai per mažai laiko praleidžia su savo vaikais. Jie tiki, kad vaikams užtenka bendravimo su savo draugais, visai užmiršdami, kad jų sūnūs ir dukros tokiu būdu susitinka ir narkotikus vartojančius draugas. Yra ir tokių tėvų, kurie nežino, kas yra jų vaikų draugai ir kur jų vaikai vyksta, vakare išėję iš namų.

Pradžią narkotikų vartojimo yra labai paprasta. Jaunuoliai pradeda imti mažiau veikiančius narkotikus, jausdamiesi vienisi ir apleisti. Dažnai jaunuoliai pradeda nuo narkotikų, kuriuos vartoja nuo kosulio tablečių, kurios gaunamos be receptų. Paskiau palaipsniui eina prie marijuanos, vėliau prie barbituratų ar heroino.

Didėjas grįžimas į narkotikų liūną

Kada jaunuoliai pradeda vartoti narkotikus, tada jau labai sunku nuo jų susilaikyti. Jie pradeda narkotikus naudoti kasdien daugiau ir daugiau. Jiems pagaliau be narkotikų beveik neįmanoma apsieiti. Kadangi piliulės lengviau gaunamos, tai nuo jų ir pradeda. Miestuose narkotikai yra lengvai prieinami. Užtenka ilgiau pastovėti ant gatvės kampo įtartinėse miesto dalyse ir individualiai prisitarti patys ir jų pasiūlyti.

Stumia į nusikaltimus

Kadangi narkotikai yra brangūs, tai jų vartotojai anksčiau ar vėliau prieina prie kriminalinių dalykų — vagysčių, prostitucijos ir kitko. New Yorko, Chicago ir Los Angeles policija nuo 30 proc. iki 80 proc. visų nusikaltimų priskiria narkotikų

lės (coffee cream), 2 puod. whipping cream (neplaktos), ½ puod. likerio (42 proof) persikų ar apelsio skonio, ¼ puod. citr. sunkos.

vartotojams. Narkotikai paraližuoja valią, sunaikina moralę ir labai pakerta religinį gyvenimą.

Narkotikų vartojančių yra randama visose visuomenės klasėse. Skirtumas tarp vargingai ir turtingai gyvenančių narkotikus vartotojų yra tas, kad neturtingieji jaunuoliai vagia ir parduoda daiktus narkotikams įsigyti. Turtingų tėvų jaunuoliai vagia daugiau iš savo tėvų pinigų, čekius narkotikams. Nemaža dalis palinksta į prostituciją.

Sveikatos gadintojai

Narkotikai yra dideli sveikatos gadintojai. Narkotikus vartoja dažniausia yra pabėlė, nervingi, ligos išvaizdos. Ilgiau vartoja narkotikus, dažnai atsiduria psichinėse ligoninėse dėl smegenų (nervų) sužalojimo.

Narkotikų vartojimas yra liga ir turi būti žiūrima į jį ne tik kaip į kriminalinį nusikaltimą, baudžiamą įstatymu, bet ir kaip į ligą, reikalaujančią mediciniško gydymo.

Tėvų taktika

Geriausia yra pirmą vietą stengtis jaunuolių neprileisti prie jų vartojimo. Tai galima siekti, išvysiant didesnį kooperavimą tarp tėvų ir vaikų. Tėvai turi daugiau laiko skirti vaikams, ypač savaitgaliais: žuvas, jį paplūdimius išvažiuoti ar šiaip į gamtą, įvalius sportai, kad tik vaikai būtų dau-

Labiausiai žavimasi

Golda Meir

Izraelio ministrė pirmininkė Golda Meir iškilo pačioje viršūnėje 1971 m. žymiausių moterų sąraše. Amerikiečiai kasmet paskelbia tokį dešimties populiariausių moterų sąrašą. G. Meir buvo trečioji praeitų metų sąraše ir ketvirtoji užpraėjus.

Pat Nixon laimėjo antrą vietą, kurią ir praeitais metais ji turėjo. Kennedy moteris, paprastai aukštai stovinčios kasmetinio sąraše per visą dešimtmetį, šiais metais buvo lydimos Rose Kennedy, užėmusios trečią vietą, kai jos marta Jacqueline Kennedy - Onassis paliko šeštoje vietoje.

Naujokės, suminėtos 1971 m. sąraše, yra Martha Mitchell (8-oje vietoje), ir juodukė Shirley Chisholm. Ann Landers, Sun - Times kolumnistė, irgi buvo suminėta.

Per 1,504 asmenys buvo apklausti (apie jų lyčių) trumpu laikotarpiu — gruodžio 10-13 dienomis, sudarant šitokį sąrašą.

1971 m. labiausiai populiarios moterys buvo:

1. Golda Meir
2. Pat Nixon
3. Rose Kennedy
4. Madame Indira Gandhi
5. Mamie Eisenhower
6. Jacqueline Onassis
7. Lady Bird Johnson
8. Martha Mitchell
9. Sen Margaret Chase Smith
10. Shirley Chisholm.

O palyginimui štai ir 1970 metų sąrašas.

Populiariausia moteris 1970 m.

1. Mamie Eisenhower
2. Pat Nixon
3. Golda Meir
4. Rose Kennedy
5. Jacqueline Onassis
6. Lady Bird Johnson
7. Ethel Kennedy
8. Indira Gandhi
9. Sen. Margaret Shase Smith
10. Coretta King.

Šių metų sumintų garsenybių sąraše tarp kitų dar buvo: Svetlana Alilujeva, Pearl Bailey, Ingrid Bergman, Shirley Temple Black, Pearl S. Buck, Doris Day, Billy Graham žmona, Joan Kennedy, Ethel Kennedy, Coretta King, Monaco princesė Grace, karalienė Elzbieta II, Harry Trumano žmona, Loretta Young ir kitos.

giau užimti su tėvais. Jeigu tėvai nori sumažinti vaikų palinkimą į blogą, turi stiprinti šeimos gyvenimą.

Geras išsilavinimas, psichinė higiena, gera aplinkuma, šeimos kooperavimas, šeimos aktyvumas — tas viskas padeda vaikams ir sumažina narkotikų pavojų.

Jonas Prunskis

Jos nemoka rengtis

Mr. Blackwell pareiškė Hollywoodo spaudoje, kad buvo labai sunku sudaryti sąrašą tik iš 10 asmenų, nes "1971 buvo visiškai madų atmatų metais."

Jau susidarė tradicija, kad Californijos madų kūrėjas sudaro tokį sąrašą metų pradžioje kiekvieną kartą, kai tik kiti išvardina elegantiškiausius besirengiančias. Labai dažnai kai kurios madingosios moterys patenka ir į Mr. Blackwell "juodąjį sąrašą" ir taip pat į išgirtą "geriausiai besirengiančių" kitų kūrėjų sąrašą.

Štai jo išpelktosios:

1. Ali Mac Graw, aktorė (iš filmo "Love Story") — "Pocahontas (indėnė), dėvinti liekanas iš kaimo būdelių."

2. Jacqueline Onassis — "Katinėlis iš katinų būrio — su patinėlio kelnėmis."

3. Didž. Britanijos princesė Anne — DDT premija — dull (apatiška), dowdy (senoviška) ir tacky (sagutėm susegiota). Sekančioms visoms jis turėjo taipgi po sarkastišką "komplimentą":

Dinah Shore, dainininkei ir TV asmenybei; Jacqueline Susann, rašytojai, kuri, anot jo, rašo apie meilę, kalba apie meilę, o atrodo, kaip skyrybos."

Nepaglostė jis nei Carol Burnett, TV komikės, Brigitte Bardot, prancūzų aktorės, Marthos Mitchell, politiko žmonos, Shelley Winters, aktorės — "išpuštos varlės palapinėje" ir Twiggy, smilgos liesumo britų aktorės.

Jacqueline Onassis

Moterys, kurios 1971 metais pasaulyje buvo labiausiai populiarios

